

Áldás, békeesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
I. évfolyam 4. szám 2012. július-augusztus

„Én vagyok az élet kenyere. Atyáitok a mannát ették a pusztában, mégis meghaltak. De ez az a kenyér, amely a mennyből szállt le, hogy aki eszik belőle, meg ne haljon: Én vagyok az az élő kenyér, amely a mennyből szállt le: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké, mert az a kenyér, amelyet én adok oda a világ életéért, az az én testem.” (Jn 6, 48-51)

Tartalom

- 1 Ravasz László – Kenyér és Ige
- 2 SZÓL AZ IGE
A szív keserűségének orvossága
Nyilas Zoltán lelkipásztor igehirdetése
- 3 Vendégünk volt tiszteletes néni
- 4 Látomás és evangélium
Demeter Bence legátus igehirdetése
- 6 A kulcs
Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor írása
- 7 SCIENTIA SACRA
Az igazi szent tudomány
- 8 PORTRE
Egy remete élete
Beszélgetés Kulín Imrével
- 11 A Psalmus Kórus évadzáró áhítata
Jubiláló presbitereinket köszöntötték
- 12 Ásztai Csabáné búcsúztatása
Megemlékezések Ásztainé Katikáról
- 13 Gondolatok szeretett, eltávozott karmagunkról
- 14 Halálos végű „hurrikán”
- 15 100 éve született Dr. Soos Géza
- 16 Két test – egy vér – testvér
Vendégségben Labancz Gyula nyáradkarácsi lelkipásztornál
- 20 KözösPont, ahogy én láttam
Fiatal szolgálóink bemutatkozása
Pálffyné Suhajda Erzsébet
- 21 A hospice szolgálatról röviden
ANNO
- 22 Újjászületésük helye: Biatorbágy
- 24 Presbiteri családi nap
Könyvajánló
- 25 Gyermektábor – Szokolya
Egy táborozó Zilahról
- 26 KÖZÖTTUNK SZOLGÁLNAK
Hajber Alajosné Szölgvény Piroska
- 27 NALUNK KERESZTELTEK
- 28 Soos László köszöntése
Dr. Szűcs Ferenc 70 éves
- 29 RÉGI HISTÓRIÁK
Múlt századi alapítványok
- 30 ISKOLAKEZDÉSRE
Reményik Sándor – Templom és iskola
- 31 Kalotaszegi református templomok
- 32 125 éve született Paczolay Péter
NAPLÓ

RAVASZ LÁSZLÓ „...meg van írva, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem az Istennek minden Igéjével.” (Lk 4,4)

KENYÉR ÉS IGE

Mi a kenyér? A táplálékká átalakított világ. A föld, az ég, a tűz, a víz, a levegő, úgy amint egy darab tárgyban ehetővé, táplálékká válik. A kenyér a testi életszimbóluma: jegye és pecsétje annak, hogy paradicsomból kiűzött emberek vagyunk, akik óránk veritékével eszünk a mi kenyérünket, mígnem porrá leszünk, amelyből véteténk.

„Nemcsak kenyérral él az ember!” Krisztus urunknak ez a harsonázó Igéje megszakítja a paradicsomi átok sűrű ködét, mint a felleget a villám cikázása.

Az ember nemcsak test, hanem halhatatlan lélek is s ezt a lelket nem lehet kenyérral joltartani.

A léleknek úgy kell az Ige, mint a testnek a kenyér. A kenyér táplálékká vált természet, az Ige: a táplálékká vált Isten. Isten, amint magát gondolatban, érzésben, akaratban, az új ember, a lelki ember ihletésében adja a gondolkozó, érző, akaró lélek számára. Az Ige maga Isten, amint táplálékká válik számunkra, hogy élet lehessen bennünk.

Istennek ez az Igéje, minden Igéje, amely az ő szájából kijött, nem elvont gondolat, homályos törvény, pythiai jóslat, hanem testté lett a Jézus Krisztusban, és lakozék mi közöttünk és mi láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülött Fiának dicsőségét, aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.

Ezért nevezzük őt az Élet Fejedelmének. Fejedelme volna a világnak, aki a követ veríték nélkül, egyetlen teremtő szóval kenyérré tudná vál-

toztatni, az Élet Fejedelme az, aki a kőszívet teremtő szavával élő szívvé változtatta át. Élő szívvé, amely felett nincs hatalma bűnnek és halálnak.

Nem ment olyan könnyen, mert állott az ítélet: kenyérral él az ember. Fel kellett vennie a harcot, hordoznia kellett a bűn zsoldját és a halál terhét, mígnem a kereszten átszegezett szív az Isten sákramentoma lőn:

Én vagyok a mennyei kenyér!

„Ha Isten fia vagy, mondd e kőnek: változzék kenyérré!” Éppen, mert Isten Fia volt, nem mondta ezt, hanem egyebet tett: átszegezett szívét adta mennyei kenyérül, adta Igéül az elepedt világnak és azt mondotta: először ezt, mert ez a fontosabb; csak egy a szükséges dolog.

Először az Ige, azután a Kenyér. A Kenyér elnyeli az Igét és kővé lesz a kezünkben. Az Ige megszenteli a kenyeret, mert maga is kenyér lesz a kezünkben.

Igy lesz a kenyér szentté: érzik rajta az ajándékozó Isten kezének melege, megmozdul, mert az adakozás lelke nőgatja; biztonság az Isten szeretete, az emberi jószág és az emberi hála mellett. Szent a kenyér, mert veríték, munka, szolgálat és jótétemény van benne, szent a kenyér, mert Igévé vált.

Az Ige kenyér legyen, hogy a kenyér Igévé váljék. Ez a magyar aratás evangélioma.

Részletek egy rádióközvetítésből, 1930.

SZÓL AZ IGE

„A szív ismeri a maga keserűségét, és örömebe sem avatkozhat idegen
Nevetés közben is fájhat a szív, és az öröm vége is lehet bánat.” (Péld 14,10.14)

A SZÍV KESERŰSÉGÉNEK ORVOSSÁGA

„a Krisztus lakjék szívetekben a hit által, a szeretetben meggyökerezve és megalapozva” (Ef 3,17)

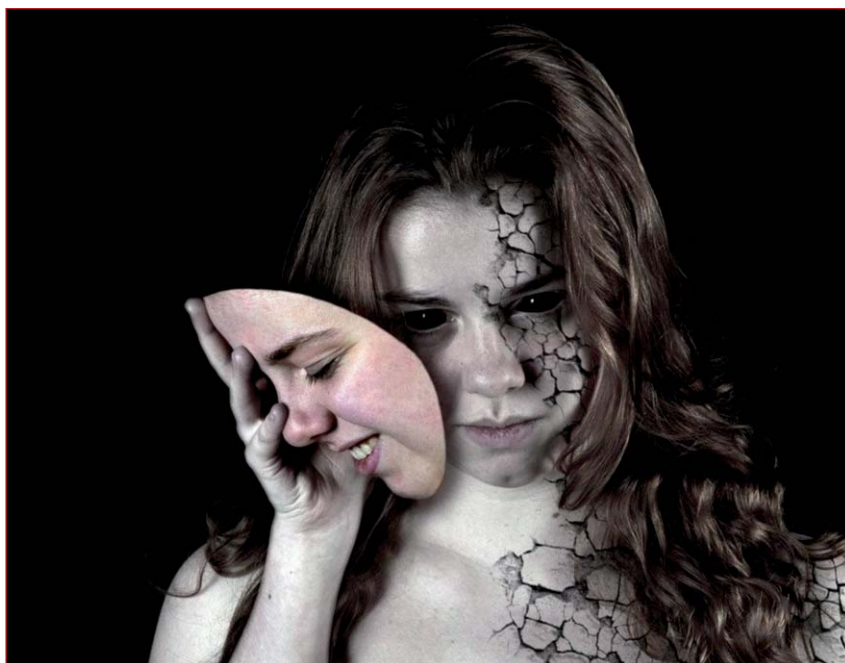
Nevetés közben is fájhat a szív, és csak a szív ismeri a maga keserűségét. Milyen általános, milyen örök emberi tapasztalat ez. Mindkét oldalról: úgyis, hogy az ember legbelsőbb érzéseit, titkait senki mással nem tudja igazán megosztani, és nem is szükséges, hogy ezeket más emberrel mindig közöljük. Ám igaz a másik oldal is, hogy ugyanakkor igyekszünk olyan látszatot kelteni, mintha nem rágná szívünket valami mélységes bánat, keserűség.

Mi is sokszor erőltetünk mosolyt magunkra, hogy eltakarjuk szívünk bánatát. Miért is tesszük ezt? Talán valami ösztön, valami belső, megmagyarázhatatlan, de nagyon is logikus indíték azt sugallja az embernek, hogy mosolyogjon, mert akkor jobban fogják szeretni. Ezt nevelték belénk már gyermekkorunkban. Hogyha elkezdtünk sírni valamin, akkor nem az volt az első kérdés, hogy „miért sírsz?”, hanem felszólítottak, hogy „hagy abba, ne sírj!” Utána kérdezték meg esetleg, hogy „mi bajod van?” Felnőttként pedig magunk is arra neveljük gyermekeinket, hogy ne sírjanak, mert azzal semmit elintézni nem lehet. A mosoly egyik nagy hazája: Amerika. Ha megkérdeznék közülük valakit: „hogyan van?” – a válasz csak ez lehet: „köszönöm remekül!” Mindenáron azt a látszatot kívánják kelteni és fönntartani, hogy minden rendben van, pedig a látszat mögötti valóság esetleg egészen más. Csakhogy a valóság eltitkolásával a szív keserűsége nem szűnik meg.

Salamon (a Példabeszédek és Prédikátor könyvének hagyomány szerinti írója) sok mindent kipróbált: bölcsességet, tudást, borivást, kincsek gyűjtését, nagy építkezést, művészetet, muzsikát – és azt találta, hogy az ún. „bölc” és a bolond ember vége ugyanaz, hiszen egyformán mulandók. A bölcsleleti igék érdemi üzenete mégsem az, hogy minden hiábavaló, hanem hogy Isten nélkül hiábavaló minden! A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, ahogy a „Példabeszédek” fogalmazza ezt a dolgot. A „Prédikátor” ehhez még azt is hozzáteszi, hogy a bölcsességnek nem csak a kezdete, de a vége is az Úrnak félelme. Aki igaz bölcsességre jut, látja a dolgok pára voltát, az elérkezik Istenhez, és őt féli, mert a világon minden, de minden hiábavaló, üres és múlandó, valóban olyan, mint a pára, de Isten örökkévaló. Amikor az ember igazán szembe találta már

magát a dolgok mulandóságával, hiábavaló páramivoltával, tulajdonképpeni ürességével, akkor lesz igazán jelentése számára annak, aminek az életben mégis csak van tartalma, Isten teljességének. Ezt kínálja nekünk, sokszor megkeseredett szívű embereknek. Nem az az orvosság, hogy mosolyt erőltetünk magunkra, hanem az, hogy az Úrban gyökerezik az életünk, belőle táplálkozunk. Ő a kősziklánk, amin állunk. Az Úrral való közösség lelki közösség, ez a szív minden

mégis azt mondja, sohasem érezte, hogy fogoly. Ő mindig szabadnak érezte magát, mert vele volt az Isten, mert volt kivel beszélgetnie, volt kivel megosztani gondolatait, érzéseit, háláját vagy keserűségét, soha sem volt magában, mindig volt vele valaki (Csiha Kálmán: „Fény a rácsokon” – <http://www.mek.oszk.hu/02300/02369/02369.htm>). Ágoston mondja: „Magadnak teremtettél minket, Uram, és szívünk nyugtalan addig, amíg meg nem nyugszik Benned”.

keserűségének igazi orvossága.

Mit is jelent ez az Úrral való közösség, az Úrból való táplálkozás? A legelső az, hogy Isten mindenütt velünk van. Nincs olyan barátunk, nincs olyan szerettünk, szülőnk vagy gyermekünk, testvérünk, nincs olyan emberünk, aki mindehova elkísérhetne minket. Sokszor az emberek hagynak el bennünket, máskor nekünk kell kivonulnunk a társaságukból. A magányosság a keserűség egyik forrása az ember lelkében, nincs kivel megossza a bánatát, gondolatait, érzéseit. És ez az embert emészt.

Az, aki mindig mindenütt velünk van, aki a magányosságunkat mindig fel tudja oldani, az az Isten. Ezt élte át a börtönben is Istennel beszélgető Csiha Kálmán erdélyi püspök, akit semmiért tíz évre ítélték, és ebből hat és fél évet töltött le, halatlan megaláztatások, gyötrelmek között, és

A keserűség másik forrása, hogyha van is kivel beszélgetnem, nem értenek meg az emberek. Mindenki másképp látja ezt a világot, mindenki másképp értékeli az eseményeket, mint ahogy én. Igazán senki nem ért meg engem: nekem mért fáj az, ami másnak nem fáj; miért keresek olyan dolgokat, amiket senki más nem keres ezen a világon; mi örömöm van abban, amiben mások semmi örömet nem találnak? Mégis van valaki, aki meg tud érteni, aki teremtett engem, akinek a kezéből kerültem ki ilyennek, mint amilyen vagyok, ő ismeri a mi formáltatásunkat, mondja az ige. Az Isten minden gyarlóságunkat megérti. Ő tudja, hogy én ki vagyok, és miért vagyok ilyen. Amikor Jézus megkérdezte Pétert: „Simon, Jóna fia, szeretsz-e engem?» Péter elszomorodott, hogy harmadszor is megkérdezte tőle: szeretsz-e engem?»

Ezért ezt mondta neki: „*Uram, te mindent tudsz; te tudod, hogy szeretlek téged.*»” (Jn 21,17) Egy valaki van, aki tökéletesen megérti az embert, az Isten. Nincs ember, aki Péternek elhinné, hogy aki háromszor megtagadta Jézust, szereti őt. De ő mindent tud, és tudta azt is, hogy Péter mégis szerette őt.

A keserűség harmadik forrása: a saját magunk bűne. Rossz döntéseket hoztam, összekuszáltam az életemet (én okoztam). A saját bűneim következményei szálltak rám (én vagyok az áldozata is). Vannak olyan dolgaink, melyeket nem lehet jóvátenni, nem lehet visszafordítani. Amit kimondtunk, az elhangzott és az emberek emlékezetében ott él, amit megtettünk, az megtörtént, nem lehet meg nem történtté tenni. És az emberek számon tartják minden bántó szavunkat és tettünket, mint ahogy természet szerint mi is ezt tesszük másokkal. Nagy keserűség, ha csalódom a barátomban, csalódom valamelyik tagjában, de a legnagyobb nyomorúság – ami az ember életkedvét is elveheti –, amikor önmagamban csalódom. Ennek a keserűségnek a gyökerét egyedül a bűnbocsánat tudja kitépni a szívemből. Igazán megbocsátani csak az Isten képes. „*Ha véteitek skarlát pirosak is, hófehéreké válhattok, ha vörösek is, mint a bíbor, fehéreké lehettek, mint a gyapjú.*” (Ézs 1,17) „*Én, én vagyok az, aki eltörölöm álnokságodat önmagamért, és véteidre többé nem emlékezem.*” (Ézs 43,25) Önmagamért! Nincs feltétele, csak az Isten ingyen kegyelme, mérhetetlen, kiapadhatatlan szeretete. „*Ő megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet, megváltja életedet a sírtól, szeretettel és irgalommal koronáz meg.*” (Zsolt 103,3-4).

És végül a keserűségnek még egy össze-tevőjét hadd említsem meg: a halálfélelmet. Erre sincs más vigasztalás, mint Isten ígérete, hogy a benne hívőket üdvözíti, és az örök valóságot osztja meg velük, akik hisznek benne. „*Az pedig az örök élet, hogy ismernek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.*” (Jn 17,3). Ha valaki megkérdezné, mi erre a biztosíték, honnan tudom, hogy Isten mindig velem van, mikor nem látom? Honnan tudom, hogy Ő megért? Honnan tudom, hogy Ő megbocsát? És mit jelent az, hogy Ő üdvözít? Azt tudom felelni, hogy mindegyre Isten Jézus Krisztusban válaszolt. Jézus Krisztusban, aki lejött hozzánk, hogy éreztesse velünk jelenlétét. Jézus, aki mindenkit megért, és aki mindenkinek megbocsát. Jézus a bizonyítéka annak, hogy ilyen az Isten.

Ezért mondja azt Pál az efézusiaknak: „*a Krisztus lakjék szívetekben a hit által, a szeretetben meggyökerezve és megalapozva...*” (Ef 3,17). Ennek jegyében egészen gyakorlati teendők juthatnak eszünkbe. Megnyitottuk-e már a szívünket úgy igazán, hogy Krisztus lakozzék hit által a mi szívünkben? Mert ha még nem, akkor itt az ideje,

hogyan ezt megtegyük. „*Jövel, Uram Jézus!*” – nem véletlen, hogy ez a kérés a Biblia konklúziója, ide érkezik az egész Szentírás. Az egész Bibliánk utolsó előtti mondata. Ezért a mondatért írták a Szentírást!

Ám nem csak behívunk kell őt a szívünkbe, újra és újra, hanem az ő szeretetében meg kell gyökeresznünk és alapot is kell nyernünk. Az emberi élet alapja nem az egészség és nem a jó állás, meg a megfelelő nagyságú bankbetét, hanem a Krisztusnak minden ismeret felüli haladó szeretete, amely révén bárki élete valóban beteljesedhet közülünk, és pedig el egészen az Isten teljességéig. Aki ezt megtalálta, annak nem kell már, hogy keserűségét hajtogassa. Ámen.

Nyilas Zoltán lelképásztor

Sebestényné Jäger Orsolya

METAMORFÓZIS

Ennem adtál. Falatnyi ízéd nem felejttem el,
bár rejtőzködve jössz, mint bort rejt hús
kehely.

Újra átemelsz fáradt, nehéz folyók fölött,
hogy porszemmé őrlődjenek a kőkemény
rögök,

lázás lépteim alatt, mintha szállanék,
s egy végtelen tenyéren lehessek
buborék.

Ennem adtál – így érzem lélegzetem.
Már elszunnyad szívemben társam:
a gyötirelem.

Több vagy mindennél - titkod elkísér -
a végérvényes íz vagy:
óbor és kenyér.

VENDÉGÜNK VOLT „TISZTELETES NÉNPI”

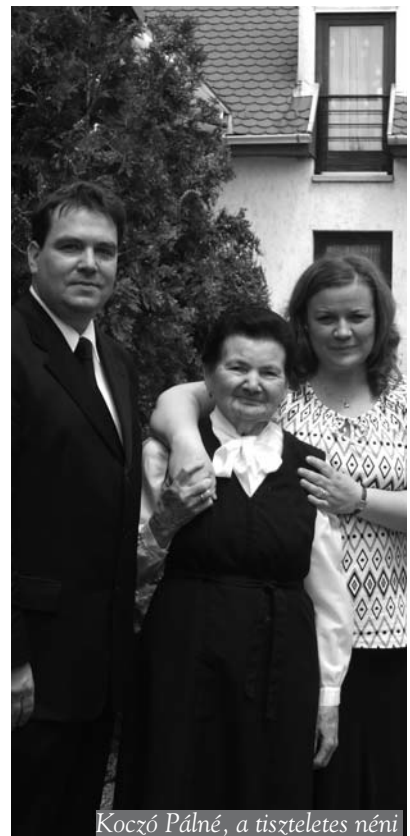
Már nagyon vártuk, hogy eljőjön június első vasárnapja. Erre a napra meghívtuk volt veresegyházi lelkészünk feleségét, nagytiszteletű Koczó Pálnét, „tiszteletes néni”. Kértük, hogy töltsön el velünk egy napot családjában és gyülekezetünkben.

A **Koczó-házaspár** 1988-ban kezdte meg szolgálatát a veresegyházi református gyülekezetben. A mai napig Isten iránti hálával gondolunk vissza az ott eltöltött időkre/időnkre. Szemük előtt cseperedtünk fel, közöttünk végzett munkájuk hatására indult el férjem a lelkesítő szolgálatra. Végig kísérték kapcsolatunk kibontakozását és kiteljesedését, 1999-ben a házasságunkat – az akkor már nyugdíjban lévő – **Koczó Pál** áldotta meg. Számunkra ők nagyon sokat jelentettek és jelentenek a mai napig is.

Szép napot tölthetünk együtt. A nap végén, mint mindig, szeretetből jövő tanácsokkal búcsúzott el tőlünk „tiszteletes néni”.

Köszönjük, hogy együtt volt velünk!

Nyilasné Darabos Andrea

Koczó Pálné, a tiszteletes néni

DEMETER BENCE teológiai hallgató (Demeter József egykori lelképásztorunk unokája) első igehirdetése pünkösdhétfőn a pomázi református templomban (2012. május 28.)

LÁTOMÁS ÉS EVANGÉLIUM

Textus: Ez 37,1-14

Amikor Ezékiel próféta megírta prófétai könyvét és benne ezt a látomást, akkor Isten népe meglehetősen nyomorúságos körülmények között tengődött. Talán történelmi ismereteinkből emlékszünk még rá, Kr.e. 587-ben babiloni seregek feldúlták Júdát, a kettészakadt Kánaán déli országrészét, Jeruzsálemet kifosztották, a lakosságot pedig Babilonba hurcolták. A zsidóság központi vallási helyét, a jeruzsálemi templomot lerombolták. Ez volt a zsidóság életének a II. Világháborúig talán legnagyobb tragédiája. Úgy élték meg, mint mi magyarok a trianoni békeszerződést, vagy még rosszabbul, mert a kettészakított ország másik fele, Izrael akkor már csaknem másfél évszázada az asszír hódítás áldozatává vált. Ezért a zsidóság léte került közvetlen veszélybe. A nemzeti öntudatukat és a vallásukat egyaránt súlyos csapás érte. Nincs templom, nincs áldozat, a nép pedig idegen földön, rabságban. Szinte reménytelen helyzet.

Isten azonban ebben a reménytelen helyzetben is csodálatos tanítást és biztatást adott az ő népének. Ma már tudjuk, hogy az a nép, amely ötven évvel később kiszabadult a babiloni fogságból és visszatérhetett ősei földjére, már nem ugyanaz a nép volt, mint amelyiket elhurcoltak. Nemcsak egy generáció telt el, hanem hitükben is megerősödve tértek vissza Júda földjére. Míg az elhurcolás előtti zsidó királyok nagyon gyakran idegen isteneket imádtak, sőt volt közöttük olyan is, aki emberáldozatokat mutatott be, addig – ezt Ezsdrás és Nehémiás könyvéből tudjuk – a hazatérő zsidóság már egy hitében erős zsidóság volt, amely az egy örökkévaló Istent imádkozta, neki áldozott és neki épített templomot. Száműztesüket Isten büntetéseként élték meg, hitetlenségükért, bálványimádásukért, engedetlenségükért.

Isten tehát tanította az ő népet a fogság alatt, ennek a tanításnak volt fontos alkotása Ezékiel látomása.

mása. Isten először is nyilvánvalóvá tette: ő az úr élet és halál fölött. Ugyanakkor reménységet ébresztett Izrael népében, hogy ha fogságban vannak is, ha a nép másik fele már el is pusztult, Istennek akkor is gondja van rájuk. Isten a legreménytelenebb helyzetből is képes a népét kihozni, és ahogy Isten ószövetségi népének, úgy Isten mai népének is reménységet ad: történjen bármi, ha megéltünk egy évszázad alatt két diktatúrát is, ha sokszor ma is úgy látjuk, hogy népünk idegen hatalmak elnyomása alatt szenved, akkor is: Isten az úr élet és halál fölött. Mert látjuk ugyan a halál aratását, de azt is látjuk, hogy e fölött a mi menyeyei Atyánk hatalma van.

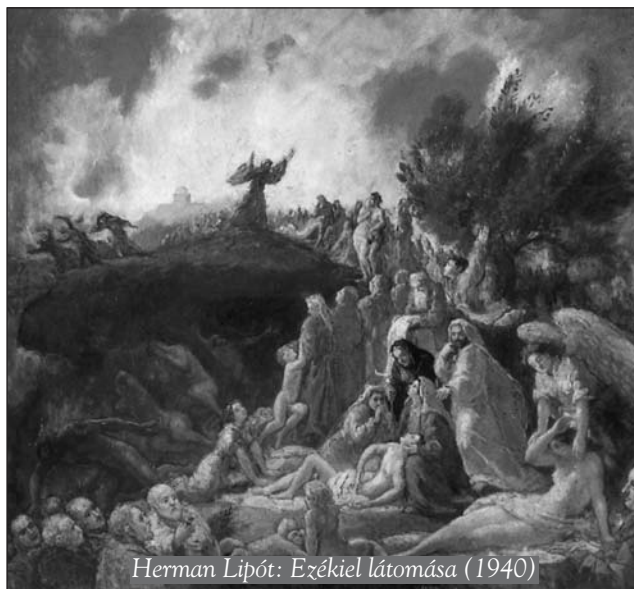
A felolvasott ige alapján három dologról szeretnék szólni. Az első, hogy mi okból szabadítja meg Isten az ő népét, mi okból támasztja fel, a második, hogy mi ennek a módja, végül pedig arról, hogy mi ennek a célja?

Ha az okokat vizsgáljuk, először azt láthatjuk, hogy Isten népe halott. Ezt a látomás meglehetősen képszerűen mutatja be, mely meglehetősen szörnyű kép: Isten kiviszi Ezékiel prófétát egy csontokkal teli völgybe (egy temetőbe), ahol a csontok már olyan régóta halottak, hogy már meg is száradtak. Életnek semmi nyoma. Szinte

látni lehet, hogy a halál jeges lehelete körbelengi a völgyet. A legszörnyűbb, hogy Isten igéje szerint ezek a halottak mi vagyunk. Itt nemcsak Izrael népéről van szó, hanem Isten mindenkori népéről. Mindannyiunkról azt mondja az Ige: halottak vagyunk. A Bibliában a halál az az állapot: amikor az ember elszakad Istentől, amikor az ember nem él Istennel közösségben. Nemcsak azt, hogy egyáltalán nem hisz Istennel vagy hogy pogány, hanem Isten saját népéről, saját választottjairól beszél. Ez komoly figyelmeztetés nekünk is: ha elszakadunk az élő Istentől, akkor az élettől szakadunk el.

Egy kedves barátommal beszélgettem pár hete, egy felsőbb éves teológussal. Van a teológián egy imaszoba, ahová bejárunk közösen imádkozni, és előtte váltunk néhány mondatot is. Azt mondta nekem, ő úgy érzi, hogy amíg tud imádkozni, amíg fenn tudja tartani a kapcsolatot Istennel, addig őt nem érheti semmi baj, hiszen neki élete van, és minden földi nyomorúság fölött neki az munkál a szívében, hogy ő Istennel van kapcsolatban. Attól fél csupán, hogy egyszer majd nem tud imádkozni, mert akkor ez számára azt jelenti, hogy ő meghalt. Az Istennel való kapcsolat ugyanis életet jelent.

Olyan ez, mint egy lámpa. Ha csatlakoztatjuk a konnektorba, ha áram folyik benne, akkor világít. Van benne élet. De abban a pillanatban, ahogy kihúzzuk, hiába hívjuk lámpának, világítani már nem tudunk vele. Így járt ezzel Isten ószövetségi népe is, az élő hitből megszokás lett. És ez minket is figyelmeztet, hogy amikor nincs élő kapcsolatunk a mindenható Istennel, akkor az étellel nincs kapcsolatunk. Akkor fogságba kerülünk, ahogy Júda népe. Ma már más rabságok vannak, nem idegen birodalmak rohannak le minket, hanem a karrier, a pénz, a siker gondolatainak fogságában állunk. A jelenvaló világ mindenféle hamis csillogása, a reklámok, a fogyasztás rabigája, de a lényeg

Herman Lipót: Ezékiel látomása (1940)

minden esetben ugyanaz: ha nincs kapcsolatunk az Istennel, nincs kapcsolatunk az élettel sem. Milyen egyszerű volna ezek után azt mondani, hogy közeledjünk Istenhez és életünk lesz. De ez nem ilyen egyszerű. Mert ezzel azt mondanánk ki, hogy mi képesek vagyunk Istenhez közelíteni. Márpedig Isten Ezékielen keresztül világosan figyelmeztet, hogy a feltámasztásban ő az egyedüli cselekvő. Mi nem vagyunk képesek magunkat feltámasztani, egyedül ő képes életre keltetni. Van egy másik oka is, hogy Isten életre kelti az ő népet: az, hogy amit Isten megmondott, azt be is teljesíti. Ő nem marad hűtlen az ígéreteihez. Nemcsak hogy véget ér a babiloni fogság és Isten hazaviszi népét, hanem hogy a világ minden pontjáról összegyűjti az ő népét és beviszi a saját földjére. Hogy egy néppé teszi őket és egy király fog uralkodni mindnyájuk felett. Hogy megsokasítja őket és közöttük fog lakni. Itt Isten Jézus Krisztusról beszél. Ami a zsidók számára még csak egy homályos ígéret volt, látjuk a beteljesülését Jézus Krisztusban. Mert általa gyűjti össze Isten az ő népét, erről szól az ígéret 570 évvel Krisztus születése előtt.

De mi a módja a feltámasztásnak, mi módon cselekszi meg ezt Isten? Látjuk, hogy az életre keltésnek két eszköze van: a prófétai szó és a lélek. Vagy ahogy ma mondanánk: az Ige és a Szentlélek. Az Ige feltámasztja a testet, a Szentlélek pedig új életre kelti. Ezékiel prófétálni kezd és a csontok egyszerűen összeállnak, hús kerül rájuk, inak kerülnek rájuk, végül bőr, és ott áll a test, megszabadítva a halálból. Isten ígéje tehát teremtő erő, mely feltámaszt a halálból. Isten ígéje maga a feltámasztás. Ahogy János apostol írta evangéliuma elején: „*az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal*” (Jn 1,14). Jézus Krisztus az Isten testté lett ígéje. Milyen gyönyörűen kapcsolódik össze a látomás és az evangélium. A látomás, ahol az Ige életre kelti a halottakat, és az evangélium, ahol az Ige maga a feltámasztás. Ami Ezékielnél egy látomás, egy kép, az Jézus Krisztusban már a beteljesedés. Mert Krisztus a feltámasztottak első zsengeje, és ő a mi feltámasztásunknak is a biztos záloga. Isten tehát nemcsak az ígéretben, hanem a feltámasztás csodájában is Jézus Krisztust állítja elénk.

Az új életet azonban a Lélek adja. Mert hiába van feltámasztás, hiába az élő Ige, ha a Szentlélek nem munkálkodik, ott nem születik új élet. A Szentlélek nélkül olyanok vagyunk, mint a lámpa áram nélkül. A Lélek ad nekünk új életet, ő az áram, de olyan áram, ami nem ráz. A Szentlélek világosságot ad. A Szentlélek kapcsolja fel a lámpát a lelkünkben, hogy a legnagyobb sötétségben is meglássuk Jézus Krisztus keresztségének csodáját. Krisztus feltámasztása annak hoz áldást, aki

ezt igaz hittel el tudja fogadni, és ezt az igaz hitet a Szentlélek munkálja ki benne, az ő kegyelme szerint. Amikor Isten megszabadít a hitetlenségéből, Jézus Krisztus fel fordítja az arcokat. Ez

ségből Szent Lelke és Igéje által az igaz hit egyességében magának egy kiválasztott gyülekezetet gyűjt egybe, ez az ő egyháza. De azt is látjuk, hogy ennek az újszövetségi egyháznak a

Nyilas Zoltán, Soós László, Demeter Bence, Sebestényné Jáger Orsolya az istentisztelet után

a feltámasztás XXI. századi csodája. Milyen gyönyörű összhangban működik itt minden, Isten akarata, az új életre támasztó Ige, és a lelket adó Szentlélek. Itt áll előttünk a teljes Szentháromság: az Atya, akinek az akarata igazgatja és kormányozza a világot, és akinek az akarata a feltámasztás, az Ige, akiben ez a feltámasztás megvalósul, és a Lélek, aki az új életet, az új világosságot munkálja ki bennünk.

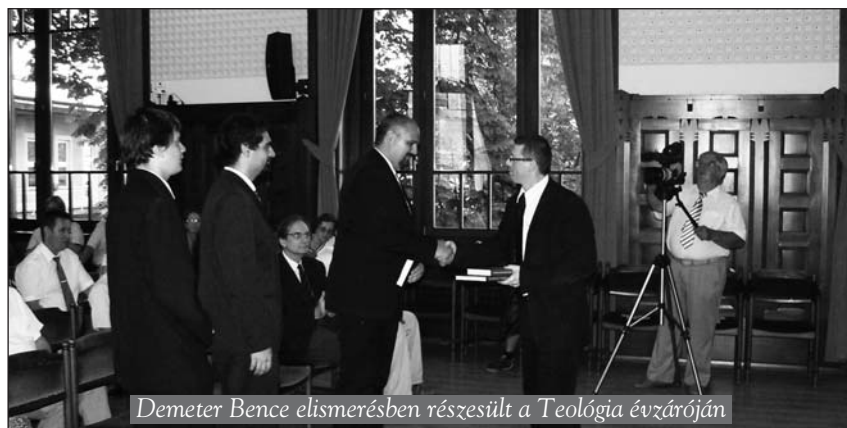
Végül meg kell vizsgálnunk, mi célból támasztja fel Isten az ő népét? Igénk ezt röviden így határozza meg: „*Isteniük leszek, ők pedig népem lesznek*”. Ez az egy mondat Isten mindenkor szövevényének az alapja. Ez a mondat hangzik el, amikor Isten Ábrahámmal köt szövetséget, amikor Mózesrel köt szövetséget, és amikor a prófétákon keresztül Jézus Krisztusban az új szövetséget ígéri meg az ő népének. Ez a feltámasztásnak és az új életnek a célja, hogy az ő népéhez tartozzunk.

Nem véletlen, hogy nemcsak a mód, hanem a cél is pünkösdre mutat fel. Mert pünkösöd az egyház születésnapja is. A feltámasztás, az új élet egyenes út Isten egyházához. A Heidelbergi Kátéval valljuk, hogy Isten Fia a világ kezdetétől fogva annak végéig az egész emberi nemzet-

kezdetére a Szentlélek kiáradására tehető.

Isten egyházát onnan lehet felismerni, hogy Istennel jár, az ő akarata keresi és teljesíti. Az az új élet, amelyre Isten hív a Szentlélek által, az az Istennel közös élet. Egy benne örvendő élet. Ebben a mai sötét világban Isten népe világít. Nem véletlenül mondja Urunk a Hegyi Beszédben, hogy ti vagytok a világ világossága. Mert akármilyen sötét hatalmak is dúlnak ebben a világban, és akármennyire is uralkodik a halál sokak életében, Isten népe él, és az élet világosságát hirdeti. A Szentlélek Jézus Krisztust dicsőíti bennünk, nemcsak most, hanem új életünk kezdetétől fogva az örökkévalóságig. A Lélek buzdít arra minket, hogy legyünk Jézus Krisztus tanúi, nemcsak a gyülekezetben, hanem a családkban, a barátaink között, a munkahelyünkön, egészen a föld legvégső határáig. És amikor ott állunk majd a kegyelem trónusa előtt a megváltottak örvendő seregével, ugyanez a Lélek fogja bennünk magasztalni a megöletett Báránnyt. És ugyanez a Lélek fog bennünk bizonyosságot tenni arról, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ezt végzi el bennünk az Ige és a Szentlélek. Isten népévé tesz bennünket már e világban, de az örökkévalóságra is érvényes módon.

Ámen

Demeter Bence elismerésben részesült a Teológia évzáróján

A KULCS

Sok éve már ennek, szeles, meleg nyári nap volt, június talán. Az egyetemen már elkezdődött a vizsgaidőszak, hazautaztam pár napra édesanyámékhöz, hogy otthon tanuljak. Somogy megye egy csendes kis falujában élnek, a települést védőn ölelik körül az erdők. Amikor régen, diákoromban még vonattal érkeztem haza, nyári este a fülke lehúzott ablakán át behuny szemmel is tudtam: itthon vagyok – soha sehol nem érezni így a tölgyfaerdők semmihez sem hasonlítható illatát.

Ezen a reggelen korán keltem, mert akkor a legjobb tanulni, de 9 óra körül már zsongott a fejemben a sok tudomány – elhatároztam, hogy futok egyet a közeli erdők felé, végig a réten, a mi rétünkön, amit a lovak miatt vettünk, hogy legyen számukra mindig elég széna. Szeretek futni. Csaknem tizenkét éven át sportoltam versenyszerűen, talán ezek az évek tanítottak meg küzdeni azért, ami fontos.

Úgy alakult, hogy ezen a napon mindenki elment hazulról, így én is vittem magammal egy kulcsot. A zsebembe csúsztattam és útnak indultam. Aki élt már Budapesten, az még hálásabb azért, ha az a csönd és békesség veheti körül, amit Isten szabad ege alatt, a természetben tapasztal. Pedig egyáltalán nem csönd ez: a kora nyári délelőttökön madarak pityegnek, a közeli tavakban békák kuruttyolnak és tücskök zenélnek a réten. Mégis csendebb csönd, mint a budapesti éjszakák csöndje. Isten békéje itt szinte kitapintható. Futottam és futottam – szívemben imádságokat mondogatva. Amikor azonban hazaértem, riadtan vettem észre, hogy nincs meg a kulcs,

útközben valahol kieshetett a zsebemből.

Ekkor ért haza kis családom is, szerencsére nekik volt még egy kulcsuk, de engem nem hagyott nyugodni a lelkiismeret-furdalás. „Ne félj Mama” – mondtam bizakodva édesanyámnak – „meg fogom találni”. Így indultam újra útnak, hogy rátaláljak arra, amit elveszítettem. „Segíts Uram!” – kértem őt, és csak haladtam tovább az egyszer már végigjárt nyomon.

Van egy nagyon szép szakasza ennek az útnak – amikor a rét végén már elkanyarodni látszik az ösvény, és a közeli erdők fái úgy veszik körül az embert, mint a bástyák. A kulcs miatt tekintetem szinte végig a földre tapadt, mindig egy lépéssel magam elé – így csak az utolsó pillanatban vettem észre a szembejövő férfit. Meg is hökkentem, olyan gyorsan bukkant elő. Nem volt ismerős, de mégis mosolyogva biccentett, falun ez még ma is így szokás, én pedig illedelmesen viszaköszöntem. Nem emlékszem az arcára már, de azt tudom, hogy inge fehér volt, nagyon fehér. Mentem volna tovább, hogy keresgéljek, de valami különös érzés kerített hatalmába – hát viszszafordultam pár lépés erejéig – és körülbelül ott, ahol az imént e férfival találkoztam, egy fűcsomóban elrejtve hirtelen rátaláltam a kulcsra.

Hogy kalimpált a szívem az örömtől! „Köszönöm Istenem” – mondtam ki félhangosan és indultam haza, szemem pedig ösztönösen végigpásztázta az előttem kanyargó ösvényt, amerre az előbb e különös ismeretlennel találkoztam. De nem láttam őt magam előtt. Előre futottam, oda, ahol az ösvény kétfelé ágazik az erdők miatt. De ott sem volt sehol.

Húsz éve már ennek. Azóta sem találtam rá magyarázatot. Persze az, hogy pont ott találtam rá a kulcsra, lehet, hogy csupán a véletlen műve, ha van ugyan véletlen ebben az életben – szerintem nincsen. A Szentírás tudomásom szerint egyszer sem használja e szót. Hirtelen eltűnése talán azzal magyarázható, hogy a férfi gyorsított a léptein és letért a közeli erdők felé, ahol már eltakarták szemem elől a fák. Valószínűleg egyszerű, dol-

gos földműves ember volt, aki hazafelé tartott a kora reggeli munkából.

Soha nem fogom megtudni már. Emlékét mégis őrzöm szívemben és tudom, bárhogya is történt: Isten meghallgatta imámat, és mint azután olyan sokszor még, visszaadott valamit, amit elveszítettem.

Az élet szomorú iróniája, hogy fiatal, önfelajándékozva élve később majdnem elvesztem én magam is. Majdnem, ha Isten utánam nem nyúl, életem nem jön, hogy megkeressen szeretetével. Azóta tudom: Jézus Krisztus csodálatos személye, áldozata és titka miatt van remény arra, hogy nem veszünk el, ha egyszer Isten gyermekeivé lettünk. Nem veszhetünk el – mert ő hű marad.

A különbség annyi, hogy ma talán már értem azt a titkot, hogy az Igének engedelmes élet igazából nem kényszer, hanem ajándék. Nem akarok visszaélni türelmével és szeretetével, hanem úgy szeretnék élni, ahogyan ő látja jónak. Persze ez nem sikerül, mert senki sem tökéletes, csak Isten az, de a szándék legalább őszinte.

Mennyire szép és igaz a Lukács evangéliumában feljegyzett három csodálatos történet: az elveszített drachmáról, az elkóborolt báránykáról és a maga útját járnai vágyó tékozló fiúról, mert megtalálni valamit, ami már valaha miénk volt, mindig nagyobb boldogság, mint először részesülni benne. Visszanézve elmúlt éveim távlatából, már ki merem mondani: nagy-nagy öröm lehet a mennyben, amikor Istennek akár egyetlen eltévedt kicsiny gyermeke visszatalál hozzá.

Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor

Sebestényné Jáger Orsolya MINDADDIG AMÍG

Mindaddig amíg van hozzám szavad
vadvirágok nőnek lépteim alatt.

Erdeink fűrtökben kibomló haját
sejteti velem a megzörrenő faág.

Még a csend is csillaggá lesz bennem,
Téged tükrözve minden vízcseppeben.

Te tálcán kínálsz e régóta vágyott
rajtam áthulló tükrözött világot.

Tudom: itt vagy - úgy nőttél belém,
mint holdsarlót növeszt Föld árnyéka: fény.

S míg szétöntöd az égen ez arany karimát
szavakat adsz, hogy versből fonjak imát.

SCIENTIA SACRA AZ IGAZI SZENT TUDOMÁNY

Mit jelent ez a kifejezés, rovatunk neve: Scientia sacra? Latin szóösszetétel, magyar jelentése *szent tudomány*.

A szent tudomány kifejezés első tagjáról mindnyájan tudjuk, hogy bibliai értelemben az Istennek fenntartott, az Ő számára elkülönített személyeket, dolgokat jelöli.

A kifejezés második tagja a tudomány meghatározása szerint: „a bennünket körülvevő világ megismerésére irányuló tevékenység, és az ezen tevékenység során szerzett ismeretek összessége.”

A szent tudomány, tehát olyan valami, ami- ben egybe kapcsolódik, összefonódik egymással Isten és ember, isteni és emberi. Találkozik a tökéletes és a tökéletlen. A természet, a természetfeletti.

A Scientia sacra kifejezés koraközépkori eredetű meghatározás. Ekkor a *szent tudomány* vagy többes számban *szent tudományok* elnevezés alatt a teológiát – és egyes ágait – valamint a keresztény filozófiát és a kánonjogot értették.

A teológia (görögül: θεολογία, theologia, magyarul: hittudomány) a *theosz*, azaz isten és *logosz* beszéd szavakból alkotott összetett szó. Az isten(ek)ről való beszéd, azaz a vallások kinyilatkoztatáson alapuló saját tanításának rendszeres és a teljes hitrendszert felölelő vizsgálata.

A keresztény értelmezésben a teológia biblikus, azaz a Biblián nyugvó tudomány. Ezért a Sinai hegyi kijelentés (2Móz. 20) alapján áll. Így nem ismer isteneket, csak egy Istent: „*Én, az Úr, vagyok a te Istened...*” (2Móz. 20,2). Tár- gya tehát nem lehet más, mint az Ő ki- nyilatkoztatására alapuló tanítás és az erre épülő hitrendszer vizsgálata.

Csak így és ezért nevezhető Istennek fenntartott, az Ő számára elkülönített tudománynak, vagyis szent tudománynak (scientia sacra).

A szent tudomány művelői, mint Ágoston, Luther, Kálvin, C. S. Lewis, Dietrich Bonhoeffer, Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert, Ravasz László és a többiek, mind kristálytisza logikájú, hatalmas ismeretanyaggal bíró, jeles és kiváló tudós teológusok voltak, akiket jogosan csodálunk.

Nem voltak híján az istenfélő keresztyén ember számára legnagyobbnak, legkívánatosabbnak tartott értékeknek, mint a tudomány, a bölcsesség, az Isten ismerete. Mégis ez Isten értékrendjében – lásd 1Kor 13 – semmi. Hitük hegyeket mozdító, őszinte, igaz és máig példaértékű hit. Mégis ez Isten értékrendjében – lásd ismét- len az 1Kor 13-at – semmi. A teológia, a szent tudomány összes eredménye Isten szemében értektelen.

Egy idős marosvásárhelyi hitvalló lelkipász- tor testvérünk, Varga László, akinek „háromperce- seit” naponta olvasom „Isten asztaláról” c. köny- vében, ezt írja: „*Ha a beszéd csak hangszer, a tudás csak villanykörte. Világít, de nem melegít.*” **Így folytatja: „Hitnek, tudásnak át kell forrósodnia a szeretet tüzében ahhoz, hogy Krisztus példája sze- rint tudjon igazi, boldog közösséget teremteni ebben a bölcs, de szomorú világban.”**

Sokunknak ezért kedves Ágoston, Luther, Kálvin, C. S. Lewis, Dietrich Bonhoeffer, Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert, Ravasz László teológiája, mert átforrósította, átsütött rajta és átsüt ma is a „boldog közösséget teremteni” szándéka.

Ez kell legyen a mi célunk, minden reformá- tus keresztyén kö- zös célja Pomázon, Csobánkán vagy bárhol: szereteten nyugvó boldog kö- zössége(ke)t terem- teni. Szereteten nyugvót, mert hir- deti Pál apostol: „*...ha prófétálni is tudok, ha minden titkot ismerek is, és minden bölcses- ségnek birtokában vagyok, és ha teljes*

hitem van is, úgyhogy hegyeket mozdíthatok el, szeretet pedig nincs bennem semmi vagyok.” (1Kor 13,2)

A szeretet tudományának elsajátítása, gyakorlása az igazi szent tudomány, az igazi scientia sacra. Mert ahogy az előbb idézett rész 8. versében olvassuk: „*A szeretet soha el nem múlik. De legyen bár prófétálás: el fog törölni; legyen nyelveken való szólás: meg fog szűnni; legyen ismeret: el fog töröl- tetni.*”

Osváth Zsolt

Sebestényné Jáger Orsolya DALOL A SZÉL

Szeretem hallgatni a szél dalát,
amint végigborzolja dacosan a fákat,
véges terünkben falakat tör át,
tanít: mert láthatatlant látta.

Én csupa csönd vagyok – csöndből fonódtam,
mint fénykötelékét sodorja a Nap,
távoli kikötők tépett vitorláin,
hol fürkészőn indul útjára a holnap.
De a szél mindig változik.
Bizsergő igazát védőn viszi tovább,
egyszerűvé tesz, körülfon magával,
rajtuk ő a szárny, bennünk ő a láb.

Kevés mi végtelen és egyben örök.
- Istenen kívül mást nem is tudok,
gyermekként azt hittem, ha egykor felnövök,
majd én is, mint a szél – én is indulok,
valahogy úgy igen,
mint a szél, ha révedőn messzeségbe int,
s mint értő kéz alatt a földig érő haj
simítom létünk kócos lombjait.

Hittem egy végtelen szárnyalást,
sodródás nélkül egy távoli tavon,
de másként adatott számomra a csoda,
másfelé szálltam, másféle szárnyakon.
Gyökerem mélyen a földben keresgél,
vizet nyer magához – kapaszkodik,
de szívem még hallja a szél dalát,
ha azon a tavon megcsobban a ladik.

Mi nem látunk túl időn - tudom.
Korlátainkat csak Te oldod fel Uram,
de ha felzúg a szél és arcomba vág
– szárnyát még kibontja bennem a szabadság...

PORTRÉ

„Megtanultam, hogy egy embernek csak akkor van joga a másakra felülről lenézni, amikor annak talpra állni nyújt segítő kezét.”

(Gabriel García Márquez)

EGY REMETE ÉLETE

Beszélgetés Kulin Imrével,
Pomáz volt polgármesterével, gyülekezetünk egykori presbiterével

– Amikor a mai beszélgetésünk időpontját egyeztetttük egymással, egyikünk sem gondolta volna, hogy éppen azon a napon fogunk találkozni, amelyik nap reggelén Ásztainé Katika végleg eltávozik közülünk a mi Urunkhoz. A parókia elé érve éppen Nyilas Zoltán tiszteletes úrral találkoztam, aki a Katikára emlékező harangozásból jött vissza a templomból, tőle hallottam a szomorú hírt, így magától értetődik, hogy elsőként arról kérdezem, milyen emlékeket őriz vele kapcsolatban?

– Különös rendezése a sorsnak, hogy azon a napon emlékeztünk reá, amikor eltávozott közülünk, a csillagászati tavasz és a csillagászati nyár fordulóján. Nagy hatású, kioldó embernek ismertem. Úgy érzem, városunk elmúlt évtizedeinek egyik legjelentősebb személyisége volt, akivel a sors különös ajándékként együtt dolgozhattam közéleti éveim során.

Amikor első éves polgármester voltam, bejött hozzám beszélgetni, akkor merült fel, hogy Pomázon önálló zeneiskolát kellene létrehozni. Megkértem, hogy dolgozza ki ennek tervezetét, meglepődött, kicsit szabadkozott is, de ezután egy hónap alatt elkészítette a programot, s a képviselő-testület egyhangúlag meg is szavazta azt.

Hosszabb időre – önálló épület híján – a Mátyás király Általános Iskola fogadta be őket, 2002-ig, akkor sikerült a kastély mögötti épületet a Vagyongazdálkodási Jóléti Alapra átadni. Voltak, akik ezt ellenezték, de Kati harcosszerű természetének köszönhetően egyenként győzte meg az ellenzőket.

A zeneiskola az ő vezetése alatt a kultúra, a művészetek kincsesbányája lett. A hangversenyek, kórusművek, zenés diákszínpad-előadások emlékeztetnek a sikerekre, és igen hamar országos és nemzetközi hírnevet szereztek.

Kati kiváló közösségépítő és -formáló adottságokkal rendelkezett, mindez határozottsággal

és szigorúsággal párosult. Mindemellett egy rendkívül erős egyéniség is volt, ilyen vezető közvetlen közelségében élni olykor nehéz. Voltak, akik nehezen viselték az ő erős, megalkuvást nem ismerő természetét, mégsem pártoltak el tőle, mert tudták, megértették, hogy nem a maga dicsőségét szolgálja.

Csak azt kívánhatom, hogy ez a szellemi kincsesbánya soha ne merüljön ki, és ne váljon vélt vagy valós gazdasági kényszerintézkedések áldozatává. Mert napjainkban mindenekelőtt a tiszta forrásból eredő kultúra tudja az embereket, közösségeket harmóniában összekötni.

– Közéleti emberként Ön is szeretett, nagyon is-

évesen gyakran leguggoltam a házuk sarkához, és képes voltam órákig figyelni a világot. Ez a szemlélődő hajlam máig megmaradt bennem, szeretek félrevonulni, csendben lenni. Egy útonútfélen, vonaton rapszodikusán megcsörrenő mobiltelefonnal a zsebemben ez lehetetlen lenne. Abban lelem örömet, ha elmegyek vásárolni, és az út mellett rácsodálkozhatok egy újonnan kinyílt virágra, vagy leszáll előttem egy barázdabillegető, megállok, figyelem, és gyönyörködöm röptében, dalában. Vagy megfigyelhetem a felhők folyton változó világát, s mindezen élményeket megköszönhetem Istennek.

Azonban életem javarésze mégsem vissza-

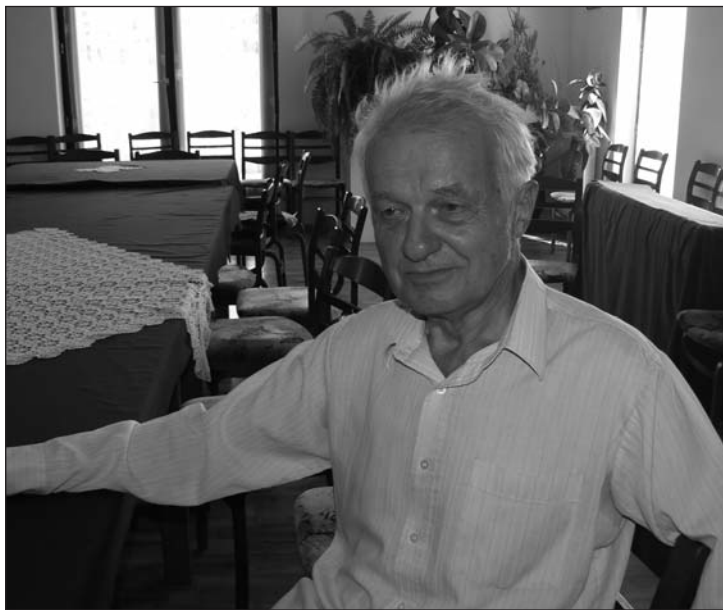
húzódásra hajlamos természet szerint alakult. Nem úgy, ahogy elképzeltem, ahogy ösztönösen vágytam. Isten igen érezhetően és határozottan beleszólt életembe, mindig olyankor, amikor valakik vagy valamely ügy mellé kellett állnom, akár kockázatot vagy hátrányt is vállalva.

– A remeteséget tehát fel kellett adnia, Isten más feladatokkal bízta meg...

– Kertészmezőként elvégeztem a tanárképző szakot a főiskolán, és utána Zalaszentgrótra kerültem egy szakmunkásképző iskolába, ahol nagyon lekezelően bántak a gyerekekkel, ott éreztem elő-

ször, hogy tanárként a gyerekek mellé kell állnom. Négy év után Alsógödön folytattam tanári pályámat, majd egy rövid pomázi agronómusság után Budapestre kerültem kertészmérnöknek az Országos Szőlő-, Gyümölcsfa- és Díszfaiskolai Szaporítóanyag Felügyelőséghez, itt kezdődött az első országjárásom. A bogoyósgyümölcsök szaporítóanyagának fajtaazonosságát, fajtatisztaságát kellett ellenőriznem TSZ-ekben, állami gazdaságokban. 1970-ben meghívtak a „Kertészet és Szőlészet” című szaklaphoz, ott lettem újságíróvá.

Pomázi első közéleti szereplésem 1968-ban kezdődött. Mint kertészmérnök szomorúan láttam

mert személyiség, most is határozottan kiáll a véleménye mellett, mégis alig találni valamit Önről az elektronikus médiában, az internet böngészőjének keresőjében kapott találatokat végignézve nem tudhatunk meg szinte semmit Kulin Imréről. Ennyire kerüli a nyilvánosságot?

– Az ilyenfajta nyilvánosságot valóban nem kedvelem. Nincs számítógépem, internetem, mobiltelefonom nem használom. Elismerem ezek hasznosságát, de nem szeretném, ha életembe az információövezet a gondolkodás, az elmélyedés helyébe lépne. Gyerekkoromban nagyon komolyan remetének készültem, még családot sem akartam alapítani. Testvéreim emlegetik, hogy néhány

az egykor virágzó kertkultúra leromlását, történelmi okok miatt. Úgy érzem, hogy nekem a kertbarátokat kell segítenem, velük összefognom. Erre akkor a legalkalmasabb háttér a Hazafias Népfront volt. És néhány barátommal létrehoztuk az ország első kertbarát klubját. A nagypolitika gyanúsna talált bennünket, végül elfogadtak. Nálunk alakult meg a Kertbarátok Országos Társadalmi Szövetsége is, amelynek titkára lettem. 1970-ben Pomázon rendeztük meg a kiskertek mesterei országos egyéni versenykiállítását és a kertbarátok barkács-, újíto és ötlet-bemutatóját. És ezt még háromszor a következő években.

– *Nekem is vannak emlékeim erről, ugyanis nagyapám lelkes kertbarát volt, rendszeresen részt vett a kiskert-tulajdonosok kiállításain és versenyein. Az 1970-es években, gyermekként, sokszor segítettem neki felpakolni és áttolni a biciklit Rákosligettről Keresztúrra, ahol ezeket a kiállításokat rendezték. Számos díjat nyert el fantasztikus méretű és ízű gyümölcsseivel, zöldegeivel, és jogot szerzett arra is, hogy táblával jelölje házuk falán, az ő kertje: mintakert.*

– Még az is lehet, hogy találkoztunk annak idején. A kertbarát mozgalom népmozgalommá lett, s ennek szervezője tíz éven át a Pomázi Kertbarátok Porpácsi Aladár Klubja volt. Egymástól távol lakó emberek ezrei találkoztak, és ismerkedtek egymás lakóhelyével, kultúrájával, kertjeivel. Ennek keretében újra bejárhattam az országot, segíthettem kertbarát-körök megalakulását. Ennek az időszaknak 1978-ban egy minisztériumot bíráló felszólalásom vetett véget, újra magánember lettem.

Időközben a Képes Újság című hetilaphoz kerültem. Újságíróként fő területem a kertészet és a társadalompolitika volt. Egyik írásom, majd sorozatom egy négy elemis, parasztszármazású feltalálóról szólt, aki egy meghökkentő új módszert dolgozott ki a keveset termő, rövidéletű őszi-barackfák gyógymetszésére. Ez elegendő volt ahhoz, hogy a szakma „nagyjai” „feltalálói nagyzási mániában szenvedő társadalomra veszélyes elmebetegnek” nyilvánítsák, és elmeorvosintézetbe zárássák. Feladatul kaptam az igazság kiderítését, és az eredményt hetilapunkban nyilvánosságra hozni. A tények alapján meggyőződtem a módszer helyességéről és ezért egyértelműen a hányatott sorsú parasztfeltaláló ügye mellé álltam. Emiatt a hivatalos szakma és a politika is ellenem fordult, még az Újságíró Szövetség etikai bizottsága előtt is kétszer meg kellett jelennem, végül felmentettek, de a módszer terjesztését hatalmi szóval betiltották. – *Abban, hogy emnyire kiállt emberek és ügyek*

mellett, segítette-e keresztyén elkötelezettsége és családi indíttatása?

– Határozottan igen. Édesapám, Kulin Sándor mély hitű, keresztyén ember volt. Nagyon szeretett zsolnárokat énekelni. Édesanyám is hívő, református családból származott. Anyai nagyapám, Zs. Szabó János, Észak-Erdély visszatérésekor Nagyszalonta ideiglenes polgármestere volt, egy rendkívül bölcs, tisztaszívú magyar ember, életem példa- és eszményképe.

Szentisvántelegen, amely születésemkor Pomázhoz tartozott, az iskolában voltak az istentiszteletek, amelyeken Demeter József lelképásztor prédikált. Gyakran én voltam a harangozó. Szilveszterkor az egész család feljött Pomázra az évzáró istentiszteletre, szüleink és a hat gyermek megtöltött egy egész padosort. Utána gyalog mentünk haza.

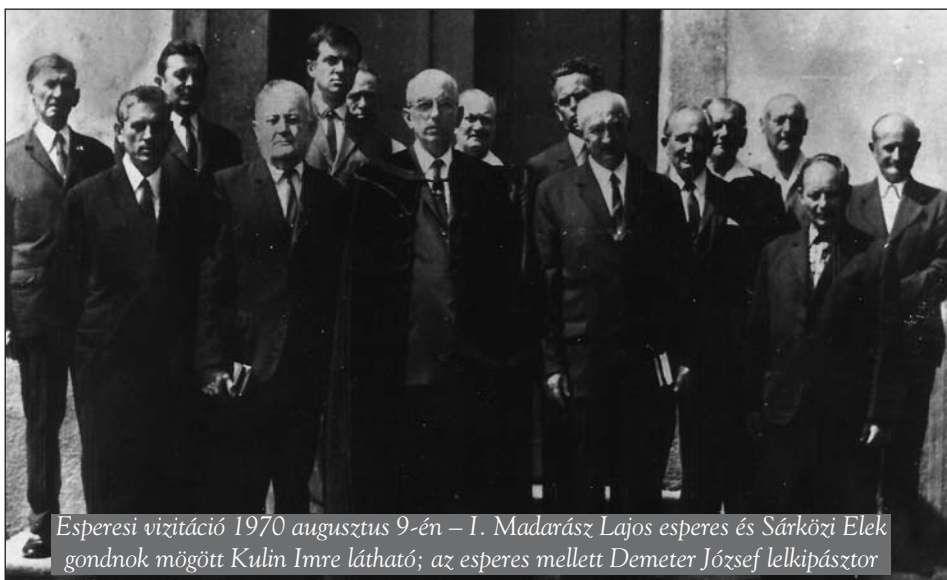
Pomázon Paczolay tiszteletes úr kereszttel. Demeter tiszteletes úr szolgálata alatt konfirmáltam, éppen hatvan éve. A vizsga előtt KIE tábortban voltunk a Dréher-kastély melletti erdőben, amelynek egyik vezetője Sándor bátyám volt. Az eseményekről naplót írtam. Aki jó előmenetelt tanúsított, jutalmat kaphatott. Én a Máté evangéliumára vágytam, s nagy örömmel az utolsó napon meg is kaptam. Akkor is nagy volt a vizsgadrukk, de a nagyszerű felkészítésnek köszönhetően az eredmény nem lehetett kétséges.

Pomázon volt házasságkötésem, feleségem

nem jelenti azt, hogy eltávolodtam volna egyháztól és különösen nem Jézus Krisztusba vetett hitemtől. Életem követendő vezérfonala az ő tanítása. Való igaz, nem a megszokott utat járom, de érzem, hiszem, hogy ez is öhozzá vezet. Szükségét érzem a mindennapi bensőséges istentiszteletnek, ennek templomi színhelye az otthonom és a természet, amelyben élek minden nap, minden órában. Van egy kis kincsesládám, amelyben harminc éve ajándékba kaptam ige-gurigákat őrzök. Reggel taláalomra húzok közülük egyet, majd a Bibliából elolvasom a hozzá tartozó fejezetet. Ez az én bibliaolvasó vezérfonalam. Ezek az igék csodálatos módon mindig a legaktuálisabb életproblémámhoz szólnak, vigasztalnak, intenek vagy bátorítanak. Ilyen lelki behangoló-dással indul a reggelem, s folytatódik bevásárló utamon, amikor gyermekkoromból ismert zsolnárokat és dicséreteket küldök az ég felé. És az ige-gurigák segítenek napközben is. Van, hogy egy-egy nehéz nap estéjén hatot is megszámlállok az asztalomon. Így élem meg Krisztuskeresésemet. És ez az út nem különbözt el embertársaimtól, nem tesz magánkeresztyénné. Ha Isten hív és küld, boldogan megyek az ő szőlőjébe munkát végezni.

– *Talán még a polgármesterségben is segítették a kis ige-gurigák?*

– Igen! Megtanítottak rábízni magam Istenre, aki titokzatos módon minden dolgomban velem volt.

Esperesi vizitáció 1970 augusztus 9-én – I. Madarász Lajos esperes és Sárközi Elek gondnok mögött Kulin Imre látható; az esperes mellett Demeter József lelképásztor

Kolozsvárról jött hozzám. Mindhárom gyermekünket itt keresztteltük meg, és itt is konfirmáltak. Hosszú ideig voltam presbiter, átmeneti időre gondnok is.

– *Ezt követően viszont megritkult a kapcsolata a gyülekezetünkkel, ritkábban látjuk az istentiszteleteken. Anélkül, hogy kellemetlenkedni akarnék, megkérdezhetem, hogy miért?*

– Mostanában valóban inkább csak az ünnepek alkalmával veszek részt istentiszteleteken, ami

Még a leghalványabb gondolata sem volt bennem, hogy polgármester legyek. Édesapám intett bennünket: „Fiaim, ne politizáljatok!”. Nem is tartottam magam politikusnak, csupán olyan közéleti embernek, akit érdekelt a másik ember, a közösség sorsa. Amikor polgármesterség vállalására kértek, a leghatározottabban elutasítottam, még nem tudva, mi Isten szándéka velem ebben a dologban. Aztán elvonulhattam néhány napra Feri öcsém mátrai nyaralójába,

ott kaptam meg a „végzést”: „Hagyjad az Úrra a te útadat, és bízál benne, majd ő teljesíti” (Zsolt 37,5).

Sikerült egy jól felkészült és jó szellemiségű apparátust kialakítanunk, amely igazi közösséggé kovácsolódtott. A szakmai-gazdasági kérdésekben – amelyekhez nem értem – Dr. Czink József korábbi VB-titkár lett a legfőbb támaszom és segítóm, aki kiváló gyakorlati érzéssel és empátiával irányította a hivatal munkáját, és két cikluson át bensőséges munkatársam volt Lakatos Miklós alpolgármester, akire minden nehéz emberi ügy megoldásában számíthattam.

– *Első alkalommal a testiület választotta meg polgármesternek, ugyanakkor kétszer is újraválasztották, közvetlen választás eredményeként. Mi volt a titka? Mivel tudott a pomáziai szívéhez férközni?*

– A titok? A természetemből fakadóan szerettem az embereket meghallgatni. Ez hozzájárult ahhoz, hogy olyan embernek ismerjenek meg, aki ha tud, segít megoldani gondjaikat, de ha nem (mert nem mindig lehetett), legalább együttérzően meghallgatja őket. Természetesnek tartottam és szívesen is tettem, hogy ahová meghívtak, oda elmenjek. Nagyon jó kapcsolatom volt a nemzetiségekkel. Önfeledten azonosulni tudtam velük, amikor közöttük lehettem, nagyon sokat kaptam tőlük érzésben, kultúrában, gondolkozásban, élet- és világlátásban. Ilyen alkalmakkor tudatosult bennem, hogy az ember önmagában nagyon hiányos lény, sok-sok embert kell megismernie és elfogadnia ahhoz, hogy „gazdagdaga” lehessen.

Vicsotka Mihály pomázi újságíró megkérdezte tőlem egy rólam szóló riportban, hogy milyen alapelvek vezérlelnek engem polgármesterségemben. Több mindent felsoroltam, végül ő ezt a hízelgő címet adta írásának: „Hideg fej, meleg szívvel, tiszta kézzel vezetni”. Természetesen én tudtam, hogy mindehhez mindig megkaptam a felülről való vezetettséget. E nélkül igen hamar felőrlődhettem és össze-roppanhattam volna. És azt sem hallgathatom el, jól esett, amikor éreztem az emberek rokonszenvét, szeretetét. Ahogy Kölcsey írta: „jókat szeretni és jóktól szeretettni, legédesebb öröme az életnek”.

– *Aki ennyire az emberek szeretetéből nyeri életerejét, miként éli nyugdíjas „remeteéveit”?*

– Ha nem is olyan fordulatszámom, mint polgármesterségem idején, de emberi ügyek közelségében élek. Az Emberséggel, Kultúrával Pomázért Közhasznú Alapítvány révén, ha szerény mértékben is, igyekszünk jó ügyek megvalósítását segíteni. A másik kedves örömet szerző színhelye életemnek a kert, amely kisgyermekkoromtól máig elkísér. Benne a kozmosz sok-sok rejtélye tárul fel előttem. A kert, ez a kicsi, zárt, de felfelé végtelenbe nyíló tér az én újra megtalált remeteségem, belső világom része, amelyben a legközvetlenebb kapcsolatban lehetek a Terem-

Orbán László ÉVADZÁRÓ

Újra megint egy év elszállott felettünk,
Mi is már egy évvel idősebbek lettünk.
Most az életünkbe egy kis öröm kerül,
De az örömünkbe fájdalom is vegyül.

Mert a Karvezetőnk – kit nagyon szeretünk –
Mélyen sajnáljuk, hogy nem lehet itt köztünk.
Lélekből most vele vagyunk mindannyian,
Szívünkkel is együtt érzünk fájdalmában.

Bár Eszter s Kriszta küzd, hogy szép legyen
dalunk,

De Katika nélkül mégis árvák vagyunk.
Jóllehet, hogy a Kar így is szépen haladt,
De az úr közöttük betöltetlen maradt.

*

Mi Urunk, Istenünk, aki ismersz minket,
Kérünk, gyógyítsad meg drága Testvérünket,
Hogy nagyon sokáig még velünk élhessen,
És az énekarban újra segíthessen.

„De ha nem tennéd is” – így van az Írásban,
„Kik Istent szeretik, minden javukra van.”
Krisztusban készített helyükre költöznek,
S a mennyei karral együtt énekelnek.

tómmal. Ott ő van meg én, és a harang szava, ami
– mily csodálatos időzítés – éppen most megszólalt.

Puskás Attila

Jubiláló konfirmandusokkal 2012. május 19-én.

A PSALMUS KÓRUS ÉVADZÁRÓ ÁHÍTATA

a pomázi református templomban

2012. június 3.

„Szemem a hegyekre vetem” – ezzel a mottóval tartotta a Psalmus Kórus ez év június 3-án évadzáró koncertjét, melyet Nyilas Zoltán tiszteletes úr rövid áhítattal nyitott meg. A kórus kilenc vegyeskari mű megszólaltatásával adott számot az elmúlt évben tanult énekeiről. Betegsége miatt Asztai Kati sajnos nem tudott részt venni ezen az alkalmon, ezért most Blaskóné Tímár Eszter és Bíró Krisztina vezényelte a műveket.

A műsort legidősebb énekkari tagunk versmondása, Für Éva és Orbán János szólóéneke, valamint Demeter Miklós orgonajátéka színesítette. A megjelentek számára üde színfoltot jelentett, hogy gyülekezetünk zeneiskolába járó tagjai nemcsak a kóruséneklésben vettek részt, hanem ki-ki a maga hangszerén is megszólaltatott egy-egy művet: Cseri Anna és Szabó Borbála fuvolán, Novák Júlia pedig fagotton játszott.

Zongorán közreműködött Gilice Teréz, Blaskó Mihály pedig hol fagotton, hol pedig tenor furulyán.

A koncert végeztével a kórus tagjai megköszönték a karvezetők egész éves munkáját és azzal búcsúztak egymástól, hogy a nyári pihenő után össze folytatják a próbákat és az énekkari szolgálatot.

Takács László

A Psalmus Kórus

Für Éva néni szólót énekelt

„Egymás terhét hordozzátok: és így töltsétek be a Krisztus törvényét.” (Gal 6,2)

JUBILÁLÓ PRESBITEREINKET KÖSZÖNTÖTTÉK

Pécel, 2012. június 5.

Demeter Miklós és Istenes László presbiterek az ünnepségen

Az Északpesti Református Egyházmegye jubileumi Közgyűlésén Margit István egyházmegyei gondnok úr köszöntötte Bodó Lajos, Istenes László és Suhajda József 10 éve –, Demeter Miklós 20 éve –, valamint Erdélyi Sándor 40 éve presbiteri szolgálatot végző pomázi testvéreinket.

Soós Jolán:

Anyámnál voltam

Anyámnál voltam tegnap este,
Nyolcvanhat éve minden terhe,
Fáradt, eres kezébe rejtve.

Megtört szeméből hála árad,
Jöttömre mindjárt könnybe lábad,
S látom, gyöngülő teste fárad.

Törött lábával alig mozdul,
Az esti harang csendben kondul,
Melyre szíve az égre fordul.

Szép lelke egyre csak haza jár,
Gondolata mind az otthonán,
Honnan nem tud elszakadni már.

Merengő szemmel fekszik csendben,
Talán Papára gondol éppen,
Vagy otthon kapálgat a kertben.

Ezüst haját hátra simítja,
Ruhája ráncát igazítja,
Kezem kedvesen megszorítja.

Értelme olykor a ködbe vész,
Gondolata már a múltba néz,
Talán érzi, hogy „a lélek kész...”

Kitisztult arcát megsimítom,
Göröcsös két kezét megcsókolom –
S csorduló könnyem visszatartom.

„Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet,
e három; ezek közül pedig a legnagyobb
a szeretet.” (1Kor 13,13)

Ásztai Csabáné sz. Abaffy Katalin búcsúztatása 2012. június 29.

Ásztai Csabáné Katika június 20-án hazaköltözött a Teremtőhöz. Búcsúztatása június 29-én volt a pomázi ravatalozónál, temetése pedig a pomázi református temető kertben.

Kulin Imre mondott gyászbeszédet a ravatalnál

A Psalmus Kórus tagjai a 2012. június 25-i – a halála utáni első – próbán egy-egy mondattal búcsúztak karnagyuktól, Ásztainé Katikától. Ezekből válogattunk néhányat:

- Juhos Ibolya:** Úgy emlékezem rá, hogy áldott eszköz volt ő az Úr kezében, mert talentumaival azon fáradozott, hogy mások is rátaláljanak a kiegyensúlyozott, boldog útra, amely Krisztushoz vezet.
- Laár Endre:** Mit kaptam Katikától? Erős hitet, az ének összetartó erejét, szeretetét.
- Miklósi Éva:** Szerettem a szigorát, amelynél csak a szeretete volt nagyobb.
- Novákné Zsuzsa:** Nekem ő volt a példaképem.
- Nyíregyháziné Éva:** Ő volt a mesterünk, mint a pásztor, vezetett minket.
- Regiusné Julika:** Barátsággal, szeretettel gondolok rá mindig.
- Simonfi Béla:** Köszönöm Katikának az egyenességét, tisztességét, pontosságát. Hálát adok Istennek, hogy megismerhettem.
- Suhajdáné Erzszi:** Isten áldott eszköze volt és szolgálja. Árasztotta a békét és szeretetét felénk, szívemben így őrzöm őt.
- Balogné Rózsi:** Egyszerűsége, intelligenciája, kedvessége lenyűgözött, istenfélelemben vezetett minket.
- Bertáné Ica:** Soha nem felejttem el a nevetését, mindig a szívemben van.
- Hermann Árpád:** A szeretet, a hűség, a jóság és türelem karnagya volt számomra.
- Hollósiné Andrea:** Született pedagógus volt, aki a szigorát és a szeretetet megfelelő módon kombinálta, és ezzel nagy tekintélyt vívott ki.
- Homoláné Panni:** Nagyon szerettem őt. Áradt belőle az emberszeretet, jóakarát, szinte együtt dobbant a szívünk, mikor énekeltünk.
- Takácsné Zsuzsa:** Nagyformátumú ember volt, csodás tehetséggel és szervezőkészséggel megáldva. Igazi csapatjátékos volt, tele ötletekkel, akivel a kórus igazán nagyszerű élményeket élt meg. Énekhangjától függetlenül mindenkit befogadott, a gyengéket gyámoltotta, fontosabbnak tartotta az elkötelezettséget a szép énekhangnál. Hálát adok az Úr Istennek, hogy mint a kórus titkára, együtt dolgozhattam vele, megismerhettem, közelében lehettem.
- Goldberger Gábor:** Szigora és egyszerűsége maradt meg bennem.
- Orbán Laci bácsi:** Egyszerűségében volt nagyon nagyszerű.
- Tatainé Kati:** Olyan hatással volt rám, mint valami mágus, úgy vonzott bájos kisugárzása.

Hogy milyen volt tanárként, igazgatóként, azt tudjuk, hiszen majd mindannyiunk gyermeke vagy unokája tanult az általa vezetett zeneiskolában. Hogy élete főműve volt a Pomázi Zeneiskola, majd a Teleky-Wattay Művészeti Iskola létrejötte, hogy a komolyzene iránt és a gyermekek iránt elkötelezett személyiség volt, azt is tudják városszerte, de hogy karnagyként milyen volt, hadd mondjunk néhány mondatot.

Amikor tisztelt, azóta már elhunyt lelkipásztorunk unszolására 1988-ban elvállalta, hogy megszervez egy kórust a pomázi református gyülekezet tagjaiból, amennyiben 20-25 ember rendelkezésére áll (az első alkalommal több mint harmincan jöttek el a próbára), hatalmas energiával vetette bele magát az újabb szolgálatba. Isten csodálatos indíttatásának a lehető legmagasabb színvonalon megfelelni. Őt nem ejtette kétségbe az, hogy laikus, középkorú emberekből kell felépítenie valamit, hanem nekiállt és türelmesen tanított bennünket énekelni. Arra, hogy kezdjünk végezzük egyszerre a mondatokat, hogy artikuláljunk, hogy ejtsük ki a szóvégeket, hogy mi a pianissimó és fortissimó, hogyan árnyaljunk a mondanivaló értelmében a zeneszerző utasítása szerint stb. Minden próbát az „itt van Isten közöttünk” című énekkel kezdtünk és az „Ó, terjeszd ki Jézusom” vagy az „Ó, maradj vélem” című énekkel zártunk.

Néhány hónapos korunkban, az első szolgálataink idején, nagy izgalommal, minden idegszálát megfeszítve vezényelt és boldogan nyugtázta figyelmünket, amikor sikerült „szépen” énekelnünk. Soha senkit nem szégyenített meg, a leggyengébb hangú embert ugyanúgy elfogadta, mint az erőteljes, szép hangút. Azt vallotta, egy gyülekezeti kórusban mindenkinek helye van, aki szeret énekelni. Ha szükség esetén dorgált, az sem bántó, inkább tanító jellegű figyelmeztetés volt.

Minden egyes kórustagot ismert, nemcsak a bennük rejlő embert, hanem képességeiket is,

Gondolatok szeretett, eltávozott karnagyunkról, Ásztai Csabáné Katiról

mindenkiről tudta, mit várhat el tőle. Rövid időn belül kiosztotta a feladatokat az arra alkalmas emberek között. Alig két éves korunkban szereztük az első „külföldi” kapcsolatunkat. Az erdélyi marosszentgyörgyi Reménység Kórusral a X. Református Világtalálkozó záró koncertjén együtt léptünk fel. Ezt követően Kati minden saját, képzőművész férje és zenetanár lánya révén szerzett kapcsolatát felhasználta arra, hogy kórusunkat külföldi vendégszereplési lehetőséghez juttassa. Így jutottunk el Németországba, Belgiumba, Nor-

káldokott köztünk. Mint karvezető a kórusból három helyettest is kijelölt maga mellé, a munkát is, a sikert is megosztotta velük és a kórusral. Reménykedve néztünk a jövőbe, mikor 2010 júniusától nyugdíjba vonult. Ezen túl már csak a családjának és a kórusnak él – mondta –, minden egyéb tisztségéről lemond, csak még a szentendrei evangélikus gyülekezetben – amely a sajátja volt – alakít ki egy énekkart. Sajnos ezt a tervét már nem tudta megvalósítani. A betegséget, ami meglepte, példamutató türelemmel, akaraterővel

hordozta. Bizalommal fordult a kórushoz, ha segítségre volt szükség, bárkire számíthatott.

Amikor csak ereje engedte, eljött a próbákra, ha csak egy órára is, míg férje érte nem jött s hazavitte pihenni. Szenvedéseiről nekünk csak sejtéseink voltak, mert ő soha nem mutatta. Állandóan imádkoztunk érte, és vártuk, reméltük a gyógyulását. Az Úr azonban másképp rendelkezett.

Kati már végérvényesen „meggyógyult”, s tudjuk, békében pihen földi fáradozásai után. Élete a zene volt, a zene pedig imádsága. Ahogyan Gárdonyi Zoltán zeneszerző a 42. Zsoltár 9/b. versét feldolgozásában megfogalmazta: „Imádság énekelem Istenéhez”.

Cseri Istváné

A család utolsó útjára kíséri Katikát

végiába, Olaszországba – ami legtöbbünk számára egyébként elérhetetlen vágyalom lett volna csupán.

Az évek múlásával, amikor szükség volt rá, már többet követelt figyelemből, fegyelemből, de soha senkihez nem volt türelmetlen vagy elutasító. Tudta jól, hogy mindannyian mennyire szeretjük és a kórusunk vezetőjeként tekintélyét a legteljesebb mértékben tiszteletben tartjuk. Baklövéseinket természetes, páratlan humorával kezelte, próbáink légköre mindig vidám és felszabadult volt. Még a kritikus megjegyzéseink, kiszólásain is lehetett, tudtunk harsogva nevetni, vele együtt. Akik a kortól vagy a munkától fáradtan érkeztek a próbára, azok frissebben, lélekben megfiatalodva, jókedvvel távoztak.

Nem a maga, hanem az Úr dicsőségére mun-

Soos Géza

Gimnazista koromban lelkes látogatója voltam a Soli Deo Gloria Diákszövetség (röviden SDG) óráinak a kiskunhalasi gimnáziumban. Ehhez az is hozzásegített, hogy rajongva szeretjük hitoktatónkat, Paczolay Pista bácsit. Egyik nap délutánján az SDG a diákistentiszteleten vendégül látott Budapestről egy vendég igehirdetőt, egy fiatal embert, aki olyan meggyőző erővel hirdette az Igét, olyan szívbemarkoló hévvel hívott Jézus Krisztusért áldozatot hozni, őt szolgálni, hogy elhatároztam, lelkész leszek, Krisztus katonája. Amikor 1942 őszén felkerültem a Budapesti Teológiai Akadémiára, egy időre megszakadt a kapcsolatom az SDG-vel.

Egészen addig, míg az egyik este szóltak szobatársaim a Ráday Kollégiumban, ahol laktam, hogy lesz egy zártkörű összejövetel (másoknak nem kell szólni róla, de bennem megbíznak), menjek be közéjük. Érdeklődésemre, hogy ki tartja ezt az összejövetelt, azt a választ kaptam: Soos Géza. Hát az meg ki? Kérdésemre meglepő választ kaptam: ő az SDG elnöke. Fantasztikus! Ha én nem találtam meg Pesten az SDG-t, az megtalált engem. Ebben az örömben aztán hamar lehűtöttek, mert mondták, hogy most nem SDG-foglalkozás lesz, azt a Kálvin tér 8-ban tartják. Géza úgy jár el titokban a Kollégiumba, hogy időszerű tudnivalókat beszél meg néhány megbízható kollégistával – meglepő, hogy elég hamar engem is azok közé soroltak –, mert van egy Magyar Nemzeti Mozgalom, amelyet ő alapított Szent-Iványi Domokossal együtt. Ez olyan

HALÁLOS VÉGŰ „HURRIKÁN”

(A 100 éve született Soos Géza emlékére)

mozgalom volt, amelynek tagjai nem rajongtak a német megszállóért, és komoly tevékenységet fejtettek ki annak érdekében, hogy hazánk kilépjen a már kétségtelenül vesztes német szövetségből, a további vérontás és rombolás megakadályozása érdekében. Még nagyobb volt a meglepetésem, mikor a titkos összejövetelen ugyanazzal a fiatal emberrel találtam szemben magam, akinek Halason kisdiaákként a megtérésemet köszönhettem, de akiről akkor fogalmam sem volt, ki is ő voltaképpen.

jongó népi írókhoz vezetett be, akiknek könyvterjesztője lettem. Ennél is fontosabb volt viszont a Gézával kialakuló kapcsolat. Tizenkét év különbség volt közöttünk, amibe bőven belefér, hogy testvéreknek nézzenek bennünket, amit Géza ki is használt, és többször megkért „baráti levelek” továbbítására. Ő a miniszterelnökségi titkárság vezetője volt, nem éppen könnyen hozzáférhető helyen, de nekem elég volt csak ennyit mondanom az órségnek: Géza bátyámhoz jövök – ezt még a Gestapo is elhitte, vagy legalább is nem érdekelte.

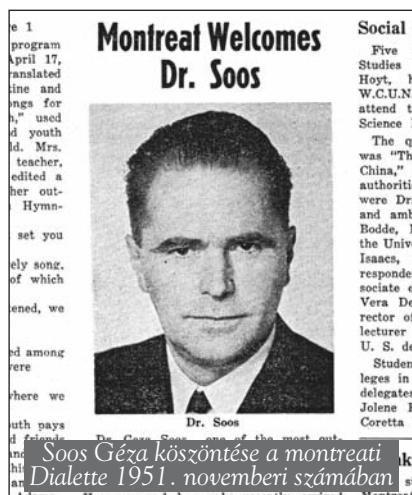

Soos Géza házi istentiszteletet tart 1953-ban

Így ismerkedtem meg Gézával és így találtam meg az SDG pesti szervezetét a Kálvin tér 8-ban, ahova attól fogva lelkesen bejártam. Ott ismerkedtem meg Knáver Zoli barátommal, aki viszont a németekért ugyancsak nem nagyon ra-

nok miniszterelnöki titkár úrnak szólította, és minden további nélkül tudomásul vette, hogy például én is miniszterelnökségi alkalmazott vagyok. Ez a „konferencia” több napig tartott, hogy tulajdonképpen miről folyt a tárgyalás – az egyházi fedőszövegeken túl –, nem kutattam, nem is nagyon volt rá időm, mert az én feladatomban a jegyzőkönyv vezetése volt. Meg is írtam a jegyzőkönyvet, ami aztán a háború forgatagában valahogy elveszett, pedig biztosan fontos lett volna, mert később Géza megkérdezte, hogy nincs-e nekem véletlenül belőle egy másolatom. Bizony még véletlenül sem volt. Ki gondolta volna – én legkevésbé –, hogy ez annyira fontos lehet.

1944-ben Géza eltűnt. Akkor azt gondoltam, hogy sok elfoglaltsága miatt nem ér rá velünk foglalkozni. Csak most tudtam meg, majdnem hetven év múlva, hogy azért nem láttam akkor jó hosszú ideig, mert ő vitte ki Horthy Miklós levelét az amerikai főhadiszállásra egy ellopott

Soos Géza köszöntése a montreali Dialekte 1951. novemberi számában

repülőgéppel Olaszországba. Aztán már nem is emlékszem, hogy találkoztunk-e még valamikor. Arról örömmel értesültem, hogy régi vágya is valóra válhatott, Genfben el tudta végezni a teológiát, majd Nyugat-Európában és Amerikában magyar református lelkészként működött.

Aztán jött egy nagyon szomorú hír. Gézát egy érthetetlen autóbaleset érte. Barátja, aki az autót vezette, súlyosan megsebesült. Géza hívta a mentőket, majd a mentőautóban, miközben súlyosan sebesült barátját kísérte, hirtelen, minden magyarzat nélkül egy pillanat alatt meghalt. Később megkaptuk a hivatalos magyarzatot is: aznap hurrikánveszély volt azon a vidéken (ami különben nem ott, hanem a Karib-tengernél szokott pusztítani). Ez természetesen nem magyarzat arra, hogy miért halt meg hirtelen, aki meg sem sebesült, miközben a súlyos sebesült életben maradt, arra viszont magyarzat, hogy az egészről egy szó sem igaz. Én akkor már tisztában voltam vele, hogy ott, a pennsylvaniai országúton ezt a „hurrikánt” valójában szovjet titkosszolgálatnak hívták.

Ma a kőbányai templomkertben kőbe vésett szobra emlékeztet rá, hogy onnan indult viszontagságos szolgálatára Református Egyházunk és magyar hazánk halhatatlan emlékü harcosa: Soos Géza. A balatonszárszói táborban, amelyet ő alapított, egy termet neveztek el róla. Én a szívemben őrzöm felejthetetlen barátságunk emlékét.

Soos László

Soos Géza menekült magyar család gyermekét kereszteli Németországban

100 ÉVE SZÜLETETT

DR. SOOS GÉZA

1912 – 1953

Budapesten született 1912. október 13-án. 1922-től 1930-ig a Kőbányai Reáliskola kitűnő tanulója. 1925-ben konfirmál, a következő évtől már – lelkésze felkérésére – vasárnapi iskolában tanít kicsiket, majd ifjúságiakat is. Már megalakulását követő évben bekapcsolódik a Soli Deo Gloria mozgalomba, a Kőbányai Egyházközség keretében SDG-kört szervez; kijárnak az Auguszt- és a Valéria nyomortelegekre, családot gondoznak, foglalkoznak a fiatalokkal. Soos Géza mindenütt ott van, ahol cselekedni vagy ébreszteni kell. Az érettségi után, beiratkozik a budapesti jogi fakultásra. Az SDG és a KIE 1934-ben Fóton megrendezi az első magyar Testvériség Konferenciát a magyar sorskérdésekről. Az SDG főtitkárává választják. 1935-ben megszerzi jogi- ügyvédi diplomáját, kormányzógyűrés doktor (vagyis az első lementől a diplomáig csak jelese volt). Az egyetem elvégzése után lelkész szeretne lenni, ám barátai és Ravasz László püspök is lebeszéli a Teológiáról. „Világiként” az egyetemes papság elvét saját életével példázza.

1935-ben az SDG alelnöke, 1936-tól 1946-ig az elnöke. 1936-ban az Igazságügyi Minisztériumban kap állást, de a miniszterelnökségre rendelik szolgálatra. Ezzel párhuzamosan végzi a lelki munkát is az ifjúság között, az evangéliumot hirdeti az egyetemeken, középiskolákban, távoli falvakban. Nemzetközi ökumenikus ifjúsági konferenciákon a magyar delegáció vezetője. 1939-től a Minisztertanács elnöki titkára. 1940. október 12-én köt házasságot Tüdős Ilonával, az esküvői szertartást Ravasz László püspök végzi. Hat gyermekük született. Az SDG-tisztségei mellett a Magyar Protestáns Diákszövetség és az Ökumenikus Ifjúsági Szövetség is elnökévé választja. Konferenciákat szervez az SDG Kálvin-téri központjában és Szárszón. Az 1943-as nyári szárszói konferencián a háború alatti és utáni társadalmi összefogásról cserélnek eszmét a résztvevők, emiatt éles támadások érik a szövetséget.

A negyvenes években feladatai megsokszorozódnak, ráadásul súlyosak, veszélyesek is. Teleki Pál halála után (aki Soos Géza pályáját

addig igazgatta) a Külügyminisztériumban referens, ezen kívül megbízzák az egyházak kulturális ügyeivel, az idemenekültek ellátásával is. Az SDG Kálvin-téri központja, menzája és szárszói telepe az üldözöttek rejtését, ellátását is szolgálja, különösen az ország náci megszállása után. Soos Géza kulcsembere az ellenállási mozgalomnak, ezért a Gestapo már 1944. április 6-án keresi a lakását.

Ifj. Horthy Miklós „különleges irodáján” dolgozik, ez a kiugrási kísérletek koordináló központja. Utolsó küldetése a már felszabadított Olaszországba vezet, a szövetségesek fegyverletélteli feltételeinek tisztázására és a főváros ostromtól való megkímélése érdekében. Rómában tárgyal, de már nem engedik haza. Rómában megszervezi az első magyar református gyülekezetet. 1945 szeptemberében áttelepül Genfbe, felveszi a kapcsolatot az Egyházak Világtanácsával. Sok viszontagság után a családnak is sikerül kijutnia Genfbe.

1946 januárjában Pestre utazik, hogy megkapja új külügyi beosztását és igazolják, de be akarják lépíteni a kommunista pártba, és engedelmisségi nyilatkozatot próbálnak kicsikarni tőle, melyek visszautasítása miatt menekülnie kell, ezért egy vöröskeresztes teherautón, egy halom ruha alá rejtőzve átszökik a határon és visszatér Genfbe.

Beiratkozik a Teológiára. Közben az Egyházak Világtanácsa megbízásából irodát nyit München mellett, Németország amerikai zónájában élő protestáns menekültek lelkigondozására. 1950. július 8-án pappá szentelik Genfben, végre hivatalosan is az Isten szolgálója lehet. Megindítja az Új Magyar Út című folyóiratot, amely a magyar emigráció legnívósabb lapja.

Mivel Európában veszélyben érzi az életét és családjáé biztonságát, 1951-ben a család kivándorol az Egyesült Államokba. Új lakóhelyük Montreal, ahol Soos Géza a helyi főiskola professzora lesz, de számos helyre hívják előadásokat tartani. 1953. szeptember 5-én tisztázatlan körülmények között autóbalesetben veszítette életét.

P.A.

Bizony, magasan van a nyáradkarácsoni református templom, sok lépcső vezet a kapujáig. Egy asszonyt érünk utol, aki félúton megállt kicsit kifújni magát.

– Áldás, békesség! – köszöntjük.

– Békesség Istentől! – hangzik a válasz.

A templom oldalában a férfiak külön cso-

A nyáradkarácsoni református templom

portban beszélgetnek, az asszonyok már be mentek, mindenki elfoglalta a helyét. Néhány perc múlva tizenegy óra, mindjárt kezdődik az istentisztelet.

Már tudjuk az illetet, feleségem a két leánnyal az asszonyok padjába ül, én a szószékkel szemközi oldalra. Mint minden erdélyi református templomban, a szószék a templom oldalfalának közepén található, előtte az Úr asztalával, ezzel is hangsúlyozva, hogy az istentisztelet középpontjában Isten Igéje áll. A szószéktől balra eső rész és a középső padsorok a férfiak helye, a jobbra eső rész az asszonyoké. Egy ősz hajú atyafi ül le mögöttem a sorban. Köszöntjük egymást, tudja honnan jöttem, és már mondja is, milyen szép emlékei vannak, amikor Pomázon járt. A Szedlák családot emlegeti, akikre szeretettel gondol vissza, kéri, mondjam majd meg nekik, a Józsi üdvözli őket Nyáradkarácsonyfalváról. Lassan megtelik a templom, úgy negyvenen lehetünk, jobbára az idősebb generáció. Józsi azt mondja, a legifjabbak táborokban vannak, a fiatalok

KÉT TEST - EGY VÉR - TESTVÉR

Vendégségben Labancz Gyula nyáradkarácsoni lelkipásztornál

nyaralnak, ezért üres a karzat most.

Kezdődik az istentisztelet.

– Dicsérjük Urunkat énekszóval! – hívja Labancz Gyula tiszteletes úr a gyülekezetet énekelni. Az erdélyi régi énekeskönyv 260. dicsérete, az új szerint 458.: „Az Úr csodásan működik” kezdetű ének. Ismerős a dallam és a szöveg is a Halleluja énekekből, egy hete pedig Kalotaszegen, a magyaralkói istentiszteleten is ugyanezt énekelte a gyülekezet: „Az Úr csodásan működik. / De útja rejtve van, / Tenger takarja lábnymát, / Szelek szárnyán suhan. / Mint titkos bánya mélyiben / Formálja terveit, / De biztos kézzel hozza föl, / Mi most még rejtve itt.” Mellettem egy atyafi – később megtudom, Jánosnak hívják – nem kímélve a hangszálait teli tüdőből zengi az éneket, az egész templomot betölti erőteljes szép hangja. Azt hinné az ember, hogy ő az „énekvezér” (így hívják erre felé a kántort, amit itt nem használnak, kissé pejoratív hangzása miatt), de nem, János az egyházközség presbitere, egyik legbiztosabb támasza. Azután a lelkipásztor imádkozni szólít:

– Valljuk meg bűneinket és hitünket a kegyelmes Isten előtt! – A bűnvalló imádságot a lelkipásztornal együtt mondja a gyülekezet fennállva, hangosan. A bűnvallás és hitvallástétel után az Igéből szól a feloldozás (Jn 3,16), majd a megkezdett ének folytatódik: „Ki kételkedőn boncolja őt, / Annak válszt nem ad, / De a hívó előtt az Úr / Megfejtí önmagát”. Az igehirdetés József történetéről szól, a testvéreihez kegyelmes és irgalmas Józsefről, Jézus őszövétségi előképéről.

Az istentisztelet után – meglepetésünkre – az egész gyülekezet felsorakozik kétfelől a lépcsősoron, és Labancz tiszteletes úr köszöntőt mond a pomázi vendégek tisztelet-

re, kiemelve, milyen öröm számukra, hogy a testvérgyülekezetük érdeklődik irántuk. Megköszönöm a szíves fogadtatást és tolmácsolom a pomáz-csobánkai társegyházközség jókívánásait, kifejezve azt a reményünket, hogy kapcsolatunk azzal is erősebbé válhat, ha a gyülekezeti újságunkban időről-időre hírt adunk testvérgyülekezetünkről. Lefelé menet néhány aszszonyal beszélgetünk, mesélik pomázi élményeiket, amikor nálunk jártak, kinél laktak, vagy amikor a pomáziak jártak itt, kik voltak náluk, milyen barátságok születtek. Az egyik asszony könnyes szemmel mondja, hogy mennyire várja vissza Kulin Ágikát, aki nála volt elszállásolva, amikor a pomáziak Karácsonyfalván jártak.

– Juhos Ibolyának és Cseri Pistáéknak feltétlenül mondják el, nem felejtjük el őket soha – köti lelkünkre Annus néni már lent az utcai kapuban.

Lassan szétszéled a gyülekezet, mi pedig a parókiára megyünk, a tiszteletes úrék várnak bennünket ebédre. A parókia – közvetlenül a templom alatt – feltűnően szép épület.

Labancz Gyula lelkipásztor prédikál

A tiszteletes úr feleségétől, Csilla asszonytól megtudjuk, Kós Károly tervei szerint épült, a belsőépítészet felesége, Balázs Ida keze munkáját dicséri. Nemcsak paplak, hanem egy gyülekezeti terem is található benne, ideérkezésük után alakították ki két pince egybenyitásával.

Amíg Csilla asszony az előkészületekkel foglalatkosodik, a tiszteletes úrtól arról érdeklődöm, voltaképpen hogy hívják a falut, mert már annyiféleképpen hallottam említeni.

– Hivatalosan Nyárádkarácson a neve – kezdi választát. – A kommunizmus idején négy falut egy nagyközségbe

A parókia épületét Kós Károly tervezte

egyesítettek, így lett Folyfalva, a tulajdonképpeni Nyárádkarácson, Csiba és Szentmiklós falvakból Nyárádkarácsonyfalva, de az emberek csak úgy említették, hogy Karácsonyfalva. Két éve, egy kormányhatározat eredményeként „Nagy-Karácsonyfalva” újra szétvált, a falvak visszakapták régi nevüket. Az egyházközségünk neve is Nyárádkarácsoni Református Egyházközség lett. Egyébként az Orbán Balázs nyomán készített Historia Domusunk szerint Nyárádkarácson a nevét valószínűleg a Karácson ágtól kapta, az 1567. évi regestrumban Karachyonffalwa néven említik.

Megtudjuk, hogy Alsó-Nyárád a XVI. századtól kezdve protestáns terület, a reformáció ezt a vidéket teljesen meghódította, és ezen az ellenreformáció sem tudott változtatni. Ma Nyárádkarácson és Folyfalva településeket összesen 450 református lélek lakja. A két falu teljesen összeépült, így a tiszteletes úr Folyfalván is szolgál. A református gyülekezet színmagyar, de a falvakban a cigány népesség már többségben van, körülbelül 60 % az arányuk. A kérdés említése nem megkerülhető, mert az itt élők életfeltételeit alapvetően változtatták meg nagyarányú beköltözésükkel. Mára Alsó-Nyárádmente és különösen Nyárádkarácson a kalaposok Mekkája lett, ahová szívesen költöznek be, sőt, az elmúlt évtizedekben a magyar őslakosok többségének munkaadói lettek, mert az innen-onnan szerzett vagyonuk lehetővé tette számukra, hogy szinte minden fizikai munkát a magyarokkal végez-

tessenek. Anyiban jobb a helyzet más vidékeknél, hogy az adventista egyház térítő munkája nyomán a többségük adventista lett, így a falvak-

– Valamikor a 60-as években a gyülekeztünk tagjainak száma meghaladta az ezret – veszi át ismét a szót Labancz tiszteletes úr. – A forradalom után ugyan megindult az elvándorlás, főleg az anyaország felé, de 2000-ben, amikor idekerültünk, még mindig 620-an voltunk. Azóta csökkent a számunk 450-re.

– Ezek szerint a diktatúra őrizte meg a nyárádkarácsoni magyar reformátusságot a szétszéledéstől? – kérdezem álnaivan. A tiszteletes úr azonban nem hagy kétséget a kommunista diktatúra valódi természetét illetően, mert elmondja, hogy

egyik elődjét, Fekete Jánost 1956 után börtönbe vetették, mégis ő és az utódja, a szintén hosszú ideig itt szolgált Gazda Benedek voltak azok, akik a gyülekezet valódi pástoraiként a legnehezebb időkben tartották a lelket, a hitet az emberekben, az ő működésük eredményeként volt mindig tele a templom ifjakkal és idősekkel és volt itt nagy egyházi, kulturális élet.

ban ismeretlen a lopás, és a tiszteletes úr ideérkezését követő tizenkét évben csak egyszer volt nagyobb balhé, az is közöttük tört ki. Az együttélés tehát normálisnak mondható, mégis sokan aggódnak a jövő miatt.

– A fiatalok ma már itt maradnak, itt terveznek jövőt, nem kívánnak elmenni – kapcsolódik a beszélgetésbe Csilla asszony. – Bizakodásra ad

ban ismeretlen a lopás, és a tiszteletes úr ideérkezését követő tizenkét évben csak egyszer volt nagyobb balhé, az is közöttük tört ki. Az együttélés tehát normálisnak mondható, mégis sokan aggódnak a jövő miatt.

354 HITVALLO ÉS LELKI ENEKEK

260.

Az Úr esodásan működik

Ford. Vargha Gyuláné Műr Margit

Az Úr esodásan működik, De
út-ja rejt-ve van. Ten-
ger ta-kar-ja láb-nyo-mát, Sze-
lek szár-nyán su - han Mint
tit-kos bá - nya mé-lyé-ben For-

HITVALLO ÉS LELKI ENEKEK 355

mál-ja ter - ve - it, De
biz-tos kéz-zel hoz-za fel, Mi
most még rejt-ve itt.

2. Ne féj! tehát, kicsiny csapat, Ha rád fel-
leg borul, Kegyelmet rejt, s belőle majd Áldás
esője hull. Bizzál az Úrban, rólad ő Meg
nem feledkezik. Sorsod sötétlő árnya közt
Szent arca rejtezik.

3. Bölcs terveit megérleli, Rúgyat fakaszt
az ág, S bár mit sem ígér bimbója, Pompás
lesz a virág. Ki kételkedő boncolja őt, An-
nak választ nem ad, De a hívó előtt az Úr
Megfejtí önmagát

“Az Úr esodásan működik” – kedvelt erdélyi ének

okot, hogy van, aki kijelenti, itt szeretné leélni az életét. Néhány család Marosvásárhelyről költözött ki ide, így reménykedhetünk, hogy megáll a gyülekezet fogyásának folyamata, amely az elmúlt húsz évben jellemző volt.

– Az elvándorlás miatt azonban mára megváltozott a gyülekezet – folytatja a tiszteletes úr –, évente 2-3 keresztelőre 15-20 temetés jut, 1-2 esketés van, de a férjhez ment lányok mind elmennek a faluból. Egy család él a faluban,

ahol négy gyermek van, a többi családban 1-2 gyermek, de már a két gyermek is ritka. Tavaly

tékokat, vetélkedőket tartunk. Rendszeresen szervezünk részükre kézimunka-foglalkozásokat,

gezzük feladatainkat. Most például a legfontosabb feladatunk a templomunk és a parókia

Csilla asszony szerint mára megállt az elvándorlás folyamata

épületének állagmegóvása, jelenleg is tart a templomfelújítás. Vizesedtek a falak, szigetelési munkákat végeztünk, most jön majd a festés. Utána a parókia következik, mert a Marosvásárhelyt elkerülő kamionforgalom károkat okozott a falakban. Mellettük pedig a feleségem, Csilla a legfőbb támaszom, aki mind a gyermekmunkában, mind a gyülekezeti élet más területein besegít.

Ahogy abban is, ha a testvérgyülekezetből fogadnak vendéget, mint most is. Csilla asszony asztalhoz invitál bennün-

már nem volt első éves konfirmandus csoportunk, idén egy csoport lesz, jövőre pedig egy sem, mert nincs gyermek a korosztályból.

A tiszteletes úr igehirdetésében volt egy mondat, amely szerint ez a helyzet arra készítheti a híveket, hogy jobban figyeljenek Istenre. Kérdésként merül fel bennem, hogy az idősebb generáció vajon hogyan éli meg a változásokat, megfogadja-e a 260. ének második versének szavait, melyet ma énekelt a gyülekezet: „*Ne félj tehát kicsiny csapat, / Ha rád felleg borul, / Kegyelmet rejt, s belőle majd / Áldás esője hull. / Bízál az Úrban, rólad ő / Meg nem feledkezik. / Sorsod sötétlő árnya közt / Szent arca rejtezik.*”?

– Ha nem is mindig egyforma erős hittel, de tapasztaljuk – nyugtat meg a tiszteletes úr. – Akik eljönnek a vasárnapi alkalmainkra, mind azért jönnek, hogy igét hallgassanak, nem megszokásból, hagyománytiszteletből. Szeretnek vallási folyóiratokat, igemagyarázatokat olvasni, bibliaórákon vesznek részt, szeretnek énekelni a Hallelujából, sok éneket ismernek. Az idős generáció egy rétege kora ifjúságától részt vesz a gyülekezet életében, emlegetik is a régi emlékeiket.

– Különbön azért a gyermekek és a fiatalok is aktívak – teszi hozzá nyomatékosan. – Igyekszünk alkalmakat teremteni számukra. Szombaton van a gyülekezeti vallásóra a gyermekeknek, sokat énekelünk, zsoltárokat, dicséreteket tanulunk, bibliai történeteket adunk elő, közös já-

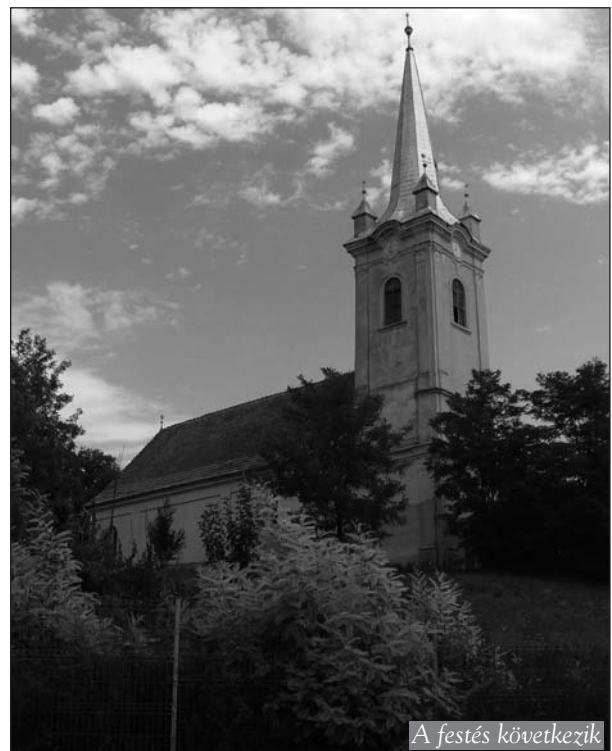
játékokat, előadásokat. Az iskolában is van hittan, egy hittantanárnő jár ki a gyerekekhez. A konfirmandusok előkészítőjét istentisztelet után tartjuk. Ifjúsági alkalom kéthetente van nálunk, havonta pedig egy ifjúsági istentisztelet kerül megtartásra, melynek minden hónapban más alsó-nyárárdmenti gyülekezet ad helyet, ma például 17 órától Somosdon lesz. Több gyülekezetből gyűlnek ilyenkor össze az ifjak, zenekar, hangszeresek, énekesek szolgálnak, ezt követi egy közös beszélgetés, majd szeretetvendégség. Sokat kirándulunk. A gyermekalkalmak lebonyolításában is besegítenek az ifjak.

Ezután arról érdeklődöm, hogy a lekipásztori szolgálatban kik a segítők?

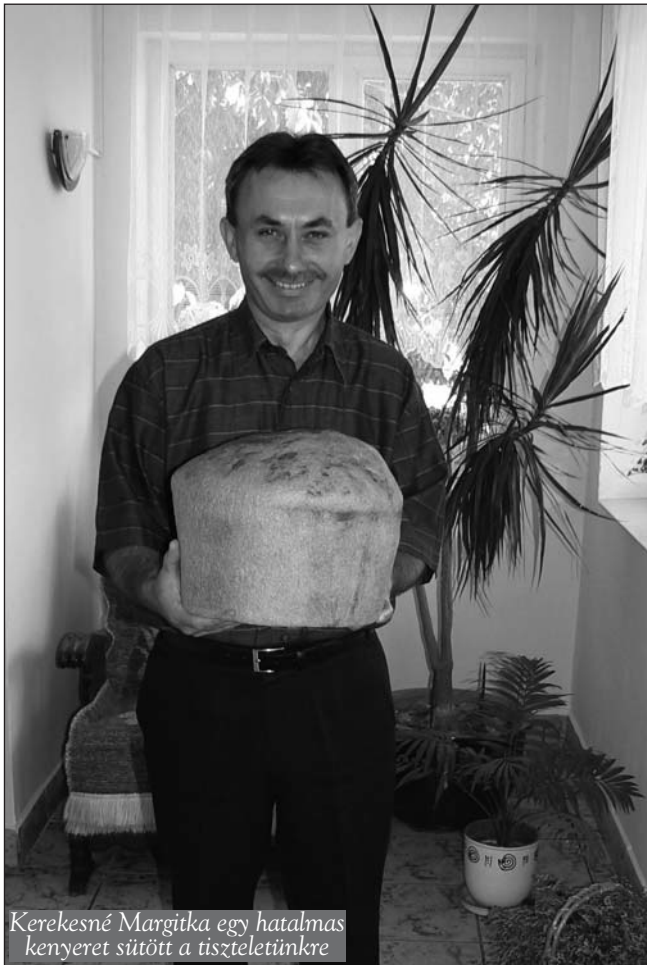
– Elsősorban a presbitérium, mely 16 főből áll és nagyon jó közösség. Többsége fiatalember, akik bármilyen szolgálatra megkérhetők. Aktív, egyetértő társaság. Megnyugtató érzés számomra, hogy mindenben számíthatunk egymásra, és együtt vé-

ket. A tiszteletes úr egy hatalmas kenyeret hoz ki a konyhából, amit Kerekes Emil presbiter testvér felesége, Margitka sütött, kifejezetten a pomázi vendégek tiszteletére, jusson az ízes erdélyi konyha főztje mellé házi sütésű kenyér, mutatva, hogy itt még tisztelete van a kenyérnek, amely ünneppé szenteli a találkozást.

Mert a kenyér: *test*, a bor: *vér*; és e kettőből

A festés következik

Kerekesné Margitka egy hatalmas kenyéret sütött a tiszteletünkre

fűzi össze csodálatos magyar nyelvünk: *testvér*. A kenyér jegyében Krisztus Urunkkal vagyunk közösségben, de testvérként köt össze minket is, akik benne élünk. Így jelképezi ez a kenyér, hogy a pomázi és a nyárádkarácsoni gyülekezetek is testvérei egymásnak a Krisztusban.

– A testvérgyülekezeti kapcsolatot Pap László pomázi lelképásztor kezdeményezte még Gazda Benedek idejében, a 90-es évek elején – avat be a történetbe a tiszteletes úr –, akkor jelentek meg a pomáziak Nyárádkarácsonyfalván, Kisgörgényben és szülőfalumban, Harasztkeréken. Mindhárom faluval testvérkapcsolatot vettek fel, de mára – úgy tudom – csak Kisgörgény és mi maradtunk. Görgényben most nincs lelkész, bár szó van róla, hogy a szentbenedeki lelkész felesége, aki maga is lelkész, kimegy Görgénybe is szolgálni. Ott 200-an lehetnek a gyülekezetben. Amikor mi 2000-ben Vadasdról idekerültünk, Pap Lászlóné Erzsike néniel tartottuk a kapcsolatot, aki elkötelezetten ápolta a néhai férje által elindított hagyományt. 2001-ben például a pomázi ifisek egy hétig voltak nálunk ifítáborban, a kisgörgényiekkel közösen. Nagyon szép emlékeink vannak erről. Erzsike néniel a mai napig kontaktusban vagyunk, a most megjelent Pap László-

könyvből is küldött néhány példányt részünkre. Nyilas Zoltánnal is kiváló a kapcsolatunk, nagyjából kétfévente látogatják egymást a gyülekezeteink. Örvendünk, ha jönnek hozzánk a pomáziak, és nagy örömmel tesszünk eleget a meghívásnak, ha minket hívnak. Mindig nagyon jól éreztük magunkat, személyes kapcsolatok alakultak ki, és ma is gyakran emlegetik ezeket a testvérek.

Miközben a Kerekes Emilék kertjében termett hatalmas sárgadinnyét falatozzuk, megkérem a tiszteletes urat, végezetül mondjon néhány szót a családjáról.

– Feleségem – Csilla – óvodapedagógus,

tudomány-angol intenzív szakos osztályba. Egyelőre úgy tűnik, egyikük sem tervezi folytatni édesapjuk lelkesi hivatását, de sosem lehet tudni... – mosolyodik Csilla asszonyra titokzatosan, mint aki tisztában van azzal, az Úr az, ki „*Bölcs terveit megéri leli, / Rügyet fakaszt az ág, / S bár mit sem ígér bimbója, / Pompás lesz a virág*”.

Eltelt az idő és még Kisgörgényben is szeretnénk szétnézni. A marasztaló szíves szavak ellenére indulni készülünk. Megköszönjük a szeretetteljes vendéglátást, és miután megígérjük, hogy okvetlenül küldünk az újságból, a mielőbbi viszontlátás reményében búcsúzzunk kedves házigazdáinktól. Hazafelé azon tűnődöm a kocsi-ban, mi az, ami miatt évről évre ide vágyom Erdélybe jönni? Eszembe jutnak az elmúlt évek élményei, hangulatai: a megrakott kályhában égő fenyőfa, meg a kemencében sült friss kenyér illata, az orda édes íze, a Hargita sötét rengetege fölött szikrázó csillagos égbolt, mit sosem láttam addig, a hazatérő csorda kedves, lomha állatai, az erdélyi magyar világ kapui, házai, a fiatornyos templomtornyok és megannyi más dolog. De ami leginkább idehúz, az az erdélyi magyar emberek kedvessége, vendégszeretete, amiben még sohasem volt részünk csalódnai. Valóban Istentől való békesség van az ő szívükben.

Puskás Attila

A kisgörgényi református templom

Sárospatakon végzett a Tanítóképzőn. 1993-tól tizenegy évig volt tanítónő, mindmáig pedig óvónőként dolgozik itt a faluban. Két gyermekünk van, Dávid 18 éves, a Marosvásárhelyi Református Kollégiumban tanul, az angol kétnyelvű osztályban, lányunk, Eszter 15 éves, most megy a 9. osztályba, szintén a Kollégiumba jár, társadalom-

Januárban, mikor megkaptam e-mailben a szokásos ifjúsági hírlevelet, az Ökumenikus Ifjúsági Iroda (ÖKI) felhívásával találkoztam. Gondoltam, megpróbálom, ezért elküldtem a jelentkezésemet. Február elején be is hívtak beszélgetésre, majd február végén érkezett az értesítő, hogy örömmel várnak a KözösPont csapatába.

Mi a KözösPont? Az ÖKI felvállalta, hogy katolikus, evangélikus, református fiatalokból, lelkészekből olyan csapatokat szervez, akik jelen vannak a nagyobb fesztiválokon, és az élet nagy dolgairól beszélgetnek a betérőkkel: Istenről, egyházzal (persze, nem tolakodóan). A KözösPont tehát az ÖKI ifjúsági missziója.

Mivel fesztiválról van szó, nagyon vegyes a társaság, ezért nemcsak az egyházzal és Istenről lehet beszélgetni. A különböző csoportok választanak maguknak egy témát, amit négy napra lebontva kreatív feladatokkal megspékelnek, így egy kívülről állónak sem szorongató betérni, sőt!

KözösPont, ahogy én láttam

Az idei tokaji Hegyalja fesztiválra a mesét választottuk témának, bibliai témájú kérdéseket is belecsempészve. Készült egy kis füzet, melyben a készítőik minden napra olyan kérdéseket vetettek fel, amelyek arra készíteték a betérőket, hogy ne csak a felszínen lássák életük különböző pontjait, hanem kicsit mélyebben, átgondolva azt. Így például a szerdai napon lehetett elmélkedni arról, hogy hiszel-e a küldetésben, elhívtak-e már vagy hogy veled van-e Isten.

Minden napra egy-egy kulcsszó került ki-választásra, ami segített elindítani a beszélgetést, vagy azokat, akik rajzolni, társasozni vagy csak

nem egyszer hallottuk, hogy ez a sátor a megnyugvás szigete, ide jó betérni. Azt hiszem, ez hatalmas elismerés.

Hiszem azt, hogy áldásos munkát végez az ÖKI a fesztiválokon, és hogy ezt a munkát folytatni kell. A fiataloknak szükségük van egy olyan helyre, ahova azért térnek be, hogy egy kicsit megpihenjenek.

Munka közben

Egy betérő alkotása az elveszve a rengetegben témában

megpihenni tértek be hozzánk.

Érdekes volt részt venni a fesztiválon úgy, mint hívó, egyházi tag. Akik betértek, azoktól

Bízom benne, hogy jövőre is tagja lehetek ennek a nagyszerű csapatnak!

Bíró Krisztina

Fiatal szolgálóink bemutatkozása

„Ti magatok is, mint élő kövek, épüljetekek fel lelki házzá.” (1Pt 2,5)

PÁLFFYNÉ SUHAJDA ERZSÉBET

Idén tavasszal volt 30 éve, hogy konfirmáltam. 14 éves voltam, tele kérdésekkel, kétségekkel, sok kusza gondolattal, mint minden kamasz. Olyan, mint most az én saját gyermekeim. Az akkor szerveződő gyülekezeti ifjúsági közösségbe is a kérdéseim hoztak. Így én nem „kikonfirmáltam” a gyülekezetből, hanem ekkor kezdtem el járni Isten útján. Barátokat, testvéreket kaptam, akik a mai napig fontos szerepet játszanak az életemben. Ebből az ifjúsági közösségből nőtt ki egy gyermekek között szolgáló vágyó csoport. Tele voltunk ötletekkel, karácsonyi műsort írtunk, táborokat, kirándulásokat szerveztünk.

Emlékszem az első táborunkra, Kecskemét mellett volt egy tanyán. Nagyon áldott hét volt, testileg fáradtan, mégis lelkileg feltöltözve érkeztünk haza. Bár mi, akik a táborban szolgáltunk, nem tudtunk róla, az itthon maradt társaink a hét minden napján

esténként imaközösségre gyűltek össze értünk. A Lélek pedig munkálkodott.

Ma már ezek a gyermekek felnőttek, most ők tanítják az én gyermekeimet a konfirmációs előkészítőn, a Szentendrei Református Gimnáziumban, a gyermek istentiszteleten, csoportot vezetnek a nyári gyerektáborokban.

Élő kövek alkotják a gyülekezetünket. Az Úr Isten faragatlan kő mivoltunkat folyamatosan csiszolgatja, sarkosságainkat simítgatja, és illeszti arra a helyre, ahová szán bennünket.

Hálás vagyok, hogy az Ő kezére bízhatom magam nap mint nap, újból és újból. Ő tesz alkalmassá arra, hogy ahová állít, ott hely is tudjak állni.

Már 14 éve Szentendrén élek egyre gyarapodó családommal. A lelki ház, amelynek alkotóköve vagyok, mégis itt van Pomázon, szülővárosomban. Hiszem, hogy az Úr Isten itt bíz rám feladatokat.

A hospice = az otthon melege + a kórház szakértelme
(Cecily Sanders)

A HOSPICE SZOLGÁLATRÓL RÖVIDEN

Az életünk folyamán akár többször is felmerülő kérdésre: hogyan ápoljam, segítsen szeretett, gyógyíthatatlan hozzátartozómat, e néhány soros tájékoztatóban kaphattok információkat.

A hospice szolgálat térítésmentesen igénybe vehető a társadalombiztosító által megadott mindenkori anyagi keretek között, azaz a szakápolási tevékenység vizit idejére, de további lehetőségek is vannak. A lehetőségek formái:

- bentfekvő részlegek;
- hospice házi gondozás, ápolás;
- átmeneti szervezeti formák.

A bentfekvő részlegek:

- hospice otthon;
- hospice palliatív részleg (palliatív = tünetek enyhítésére szolgáló kezelések összessége).

Hospice házi gondozás, ápolás:

- ingyenes eszközök biztosítása;
- körzeti ápoló, szakápoló (hospice);
- önkormányzati szakápoló (hospice) és házi gondozás;
- ápolási és gondozási központok, szolgál-

tatók (privát is térítésmentes a vizit idejére).

Átmeneti szervezeti formák:

- ambuláns gondozás;
- kórházi mobil team (amikor a beteg maradhat az általános osztályon – ahol szívesebben van –, az osztály személyzete az alapellátást biztosítja, míg a mobil team a szakellátást);
- nappali kórház;
- telefonos lelki segély szolgálat;
- diakónusok szerepe;
- szanatóriumok (hozzátartozóknak vendégszoba).

A hospice szolgálat teamben dolgozik, melynek több állandó tagja van: orvosok, hospice nővérek, gyógytornászok, mentálhigiénés szakemberek, orvos szak-konzulensek, gyógy-

szerészek, diabetikusok, lelkészek, koordinátorok, jogászok.

Amennyiben bármilyen kérdésetek van a hospice szolgálattal kapcsolatban, vagy segítségre van szükségetek, forduljatok hozzám bizalommal.

Telefonszámom: +36-20-494-5786.

„Gyönyörködj az Úrban,
és megadja szíved kéréseit!” (Zsolt 37,4)

Varga Márta

ANNO

A pomázi református gyülekezet az 60-as években, Demeter József lelkipásztorsága idején

ÚJJÁSZÜLETÉSÜK HELYE: BIATORBÁGY

Biatorbágy. Akármerre is fordul a beszélgetésünk a csobánkai Kerekes Balázs presbiterrel és feleségével, Andreával, mindig ide kanyarodunk vissza. De, azt gondolom, ez így is van rendjén. Nem önmagában a település fontos, természetesen, sokkal inkább az, ami ott történt: Krisztus került életük középpontjába.

A teraszon ülünk a kellemes vasárnap délutáni napsütésben, és hallgatom Balázst. Néha bekapcsolódik a beszélgetésbe Andrea is. Már amikor ideje engedi. Hat gyermek mellett – még ha a legidősebb, Áron 21 éves is már – egy háziasszony nehezen tud két órán keresztül egy helyben üldögélni...

Így aztán leginkább Balázs beszél.

– Nagykanizsáról érkeztem – emlékezik a kezdetekre.

Mint minden egészséges fiúgyerek, életének egy bizonyos időszakában ő is mozdonyvezető szeretett volna lenni. Balázsban azonban az átlagosnál hosszabban tartott a vágy a masinák vezetésé iránt, olyannyira, hogy jelentkezett is a kitanulására. Szemüvege miatt azonban nem bizonyult alkalmasnak.

– Ma már tudom, hogy semmi sincs véletlenül az életemben – jegyzi meg. Több bízott rá, vagy inkább más: a vasúti szakközépiskolából a Műegyetemre jelentkezett, közlekedésmérnöki diplomát szerzett. A mozdonyoktól azonban rugalmasan szakadt el, néhány hónapig még ellenőrizte a javításukat.

Kerekes Balázs

Közben ismerkedett a számítástechnika rejtelmivel is, és a vasúti biztonságért felelős csapat tagja lett. 1997-ben aztán az egész brigád kilépett, önálló céget alapítottak, szerződést kötöttek a vasúttal, s számukra dolgoznak ki számítógépes

mul megszokásítja, és annyian lesznek, mint égen a csillag. Ezt az igét kaptam tehát. Az ötödiknél már kezdtünk gyanakodni, hogy szó szerint kell értenünk az igét... Áldásként kaptuk tehát őket, mint Ábrahám az utódait.

A Kerekes család a kis Vera megszületése után

De ne szaladjunk ennyire előre a történetben. Még csak az elején tartunk közös életüknek, amit a XIII. kerületben kezdtek egy tizenkilenc négyzetméteres bérlemben. Áron születése után Andrea anyukájához költöztek. Ekkor, a kilencvenes évek legelején megvették csobánkai telküket. Ötéves építkezés után költöztek ki. A ház éppen csak lakható volt, úgy építettek hozzá, ahogy jöttek a gyerekek. Teljesen még mindig nincs kész – bár több babára már nem számítanak...

Néhány évvel Csobánkára költözésük után pedig csatlakoztak a gyülekezethez is. Ezt leírni egyetlen mondat, megküzdeni magukban a hitükért hosszú évekig tartott.

– Hívtelen családban nőttem fel – emlékezik Balázs. – Pontosabban fogalmazva, édesapám hisz, csak az ő hitét kommunizmusnak hívják.

Balázs nem fogadta el édesapja meggyőzését, mást keresett. Talán a keleti vallások? Megfógták, hitt az újrászületésben. Egy ideig. Talán a csillagok állása határozza meg életünket? Elmerült az asztrológiában, Baktay Ervin erről szóló könyvét tanulmányozta. Egy idő után ez is kevésnek bizonyult számára. Talán az őseink hite? Pap Gábor és Molnár V. József előadásait hallgatta. Elmúlt az is. A katolicizmus? A Városmajori egyházközségbe járt, de riasztotta az ottani kegyesség. Talán a kilencvenes évek pomázi lelkesze, Pap László? Egyszer hallgatta meg mindössze, bár – ma már látja – ez nem az ígértető hibája volt, ő nem volt még eléggé nyitott.

Andrea szintén nem hívó családból érkezett. És keresett – férjéhez hasonlóan –, még ha talán nem is annyira intenzíven.

Közben új lakóhelyén, Csobánkán barátokra tett szert a házaspár. Közöttük Halász Erzsébetre – barátai számára Tyutyura.

– Miért nem jöttök el egyszer Biatorbágyra? – kérdezte tőlük 1998-ban.

programokat. Egyebek között a jegyeladását.

– Ezek szerint benneteket kell szidni, ha kétszer adják el ugyanazt az intercity pótjegyet – állapítom meg.

Balázs érti a tréfát. Pedig én komolyan gondoltam... Azaz, dehogyan.

Végre Andrea is szusszan, vagyis huppan a székre, karján a legkisebb lánykával, a pelusos Veronikával. Andrea fővárosi, és külkereskedelmi főiskolát végzett. Négy és fél évet dolgozott a szakmájában, azóta a gyermekeiket neveli. Hogy el ne felejtsem, érkezési sorrendben gyorsan feljegyzem a nevüket: Áron, Lőrinc, Máté, Johanna, Barnabás, Veronika.

– Mind a hatot tudatosan vállaltatok?

Balázs a válasz helyett fellapozza a Bibliát.

– Már hárman voltak, amikor megtértünk Biatorbágyon. Ott mindenki kap egy igét, az enyém Mózes első könyvéből, a 22. részből való. Itt van megírva az a történet, amikor az Úr próba elé állítja Ábrahámot és Izsák feláldozását kéri tőle. Amikor látta, hogy kész lett volna engedelmessé válni, az Úr azt ígérte, jutal-

Barnus és Vera elválászthatatlanok egymástól

Miért ne? Előbb Andrea ment egy női csendeshétre, két hétre rá Balázs.

Ez a két hét vált fordulóponttá az életükben.

Mi történik Biatorbányon? Egy hetes bentlakásos evangélizációt tartanak – általában lelkészek. Senkit semmire sem kényszerítenek, csak azt kérik a szervezők, hogy aki jelentkezett, az vegyen részt az alkalmakon és lehetőleg tartson ki öt napig, ne menjen el hamarabb. Aztán a harmadik, negyedik napon – Véghe Tamás fasori lelkész kifejezésével élve: addig ázik a szennyes – fordulat következik. Addigra átértékelődik az életük. Magyarán: megtérnek.

Persze nem mindegyik résztvevő – de a Kerekes házaspár bizonyosan.

– Más emberként jöttünk haza, mint ahogy oda indultunk – fogalmaz Balázs.

És ennek következményei voltak. Kisebbség és nagyobbak.

– Először is: összeházasodtunk.

– Mert addig...?

– Házasság voltunk addig is – neveti el magát Balázs csodálkozását látva. – Csak nem templomban esküdtünk.

Milyen érdekes volt ez is. 1999. február 20-án tartották az esküvőt. Talán van, akinek ismerős ez a dátum: két nappal korábban halt meg Pap László lelkész. A Kerekes házaspár javasolta özvegyének, halasszák el az esküvőt. Ám Pap Lászlóné, Erzsike néni nem akarta, és összeadta a párt.

Akkor már három gyermekük volt. Az első kettőt ugyan megkeresztelték Andrea édesanyjának a kedvéért, a har-

madikat, Mátét viszont csak az esküvőjük után. Amikor konfirmáltak.

– Másképp kezdtük látni magunkat – veti közbe Andrea. – Tudtuk, hogy kegyelemre szoruló bűnös emberek vagyunk.

A fordulat a mindennapjaikban is jelentkezett. Apróságokról van szó, de mégis. Befizették például a kötelező biztosítást az általuk használt autóra – visszamenőleg is. „Ritka az ilyen becsületes ember”, jegyezte meg az ügyintéző. A ba-

rátjuknak – akinek a nevében az autó volt – más kifejezés volt az arcára írva... Na, de ennyit a barátság megengedett. És ilyen példát többet is említ Balázs.

– Nem maradhatott minden úgy, ahogy korábban – teszi hozzá. Ahogy egy lelkésztől hallották: az egyik egykori téveszelnök a tojánházba mindig hívó embert rendelt, ha keveset tojtak a tyúkok. Nem értett az jobban az állatgondozáshoz, mint a többiek, elég volt a tojásszaporításhoz, hogy nem lopta el őket...

– És mit szóltak a gyerekek a változáshoz? – kérdezek rá.

– Áron nyolc éves volt már, Lóci is hat. Leültették őket, és megmondtuk nekik.

Hogy miként kell a hitet átadni a gyerekeknek, azt azóta is tanulják. Persze mindenképpen szeretnék, ha nyomukba lépnének. Ez nem mindegyik gyereknél sikerült úgy, ahogy elképzelték. Viszont – a házaspár szavaival élve – ígéretük van Istentől, és ezért reménykednek.

Balázs pedig a biatorbányi megtérése után hamarosan presbiter lett a gyülekezetben, ahol feladatot is kapott: a gyerekek számára tart istentiszteletet. Andrea a pomázi gyülekezet énekkarába tagozódott be, ám a gyerekek miatt fel kellett függesztenie a kórustagságot.

Most este azonban kivételt tesz: Ásztai Katalin emlékére gyűlnek össze az énekkárosok és gyakorolnak a temetésére. Neki már indulnia is kell.

– Már három éve nem voltunk Biatorbányon – néz a felesége után Balázs. – De amint a gyerekektől lehetőségünk lesz rá, visszatérek. Most már majd együtt megyünk, a házaspárok részére tartott csendeshétre.

Hardi Péter

Johanna kitűnően rajzol és szereti az állatokat is

„Másképp kezdtük látni magunkat” – mondja Andrea

PRESBITERI CSALÁDI NAP a parókia udvarán 2012. június 2.

„Van-e itt valami enni valótok?”

„És aki közületek első akar lenni, mindenkinek szolgálja legyen..”

„Hű az Isten, ki elhívott titeket az ő fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre.”

KÖNYVAJÁNLÓ

„Egy út vezet csak égbe, s az a Golgotán visz át!”

Sükös Pál: A KESKENY ÚTON

Ha valaki szeretné megtudni, hogyan ébreszt fel valakit Isten Szentlelke, Sükös Pál: Keskeny úton című regényéből választ kaphat a kérdésre. A könyv elénk adja az újjászületés csodáját, hogyan kezd el munkálkodni az emberben a Szentlélek, hogyan indítja el a „keskeny úton” az embert, vagy akár egy egész gyülekezetet.

Sükös Pál református lelkész 1917-ben született Diósgyőrött. Teológiai tanulmányait Budapesten és Sárospatakon végezte. Szolgálat első éveiben jutott maga is személyes élő hitre, ezért amíg tehette, igehirdetéseiben és evangélicációs alkalmakon fáradhatatlanul hirdette az Isten szeretetéről, hozzánk hajló kegyelméről szóló jó hírt.

Ebben a könyvében a múlt század közepi magyar lelki ébredésből dolgoz fel megtörtént eseményeket, érdekesítő regény formájában. Sükös Pál könyve bizonyosságtétel Isten új életet teremtő mun-

kájáról és egyben dokumentum is az akkori ébredési mozgalomról. Az ébredést a vörös diktatúra idején minden téren igyekeztek lejártni, mégis éppen ebben az időszakban érte el csúcspontját. Mert az ébredés bibliai alapja az Efézus 5,14: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus”. A keresztyén ember számára nem volt kérdéses, hogy az ébredés Isten Szentlelkének munkája. A felébredett és élő hittel megajándékozott ember, akit a Megváltó Jézus Krisztus megszólított, a Szentlélek vezetése alá helyezte egész életét.

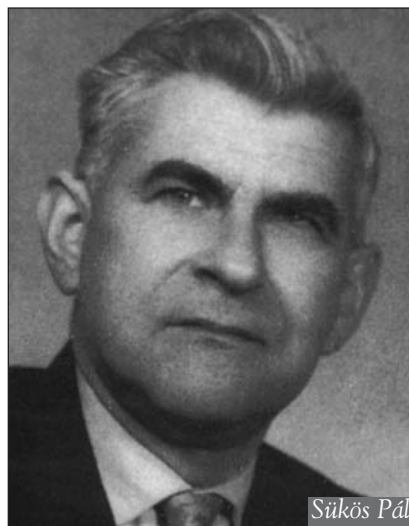
Ilyen megváltott, új életre született ember a regény főszereplője, Dr. Székely Iván fiatal református lelképásztor is. Első parókiáján a beilleszkedés nehézségeivel küszködött. Itt találkozott pár hívő családdal, akiket túlzó, tévelygő, egzaltált embereknek tartott. Testi, lelki betegségeit, nyavalyáit gyógyítani Erdélybe küldték Kézdi Aron idős református lelkészhez és feleségéhez. Ők nagy-nagy szeretettel, székely góbs huncutsággal, de leginkább nagy-nagy hittel vették körül. Iván végül meggyógyult, testileg erősen, egészségesen – lelkiileg megtérve Jézushoz – utazott haza a gyülekezetébe. Igehirdetéseivel, személyes életével sok embert megtérésre indított a Szentlélek

segítségével, mindezen felül magánéletében is megtalálta a boldogságot.

Ezt a regényt legalább kétevenként elolvasom, nagy lelki vigaszt, erőt ad az életemben.

Sükös Pál: A keskeny úton (regény) – IM-MÁNUEL Kiadó – Pécel, 2004

Hamar Jánosné Enikő

Sükös Pál

GYERMEKTÁBOR – SZOKOLYA

2012. július 9 – július 15-e között

„Te vagy a fény a szívemben Jézus, Krisztus jöjj, vezess útamon!” – énekeltek a Pomáz-Csobánkai Társegyházközség református gyülekezetének gyermekei teli torokból a szokolyai táborban. A tábor 2012. július 9 és 15-e között vehették „birtokba”, lelkipásztorunk vezetésével, a szolgálókkal és a gyerekekkel együtt.

Nem szokványos tábor volt ez. E hét során az áhítatok Dániel életéről, a csoportos beszélgetések Péter életéről szóltak. Gyermekek és református énekeket is tanultunk, ismételtünk: Jézus hív bár zúg morajlik; Szavad törjön utakat; Olyan szeretetet...; Mint a szép híves patakra.

A szolgálók bizonyosságtételei után a gyermekek megérthették, hogy érdemes Jézus Krisztusra bízni az életüket. Minél hamarabb – lehet gyermekkorban is –, annál jobb.

A kézműves foglalkozások (hajó-, jójó-készítés), a különböző délutáni programok (zebegényi hajómúzeum, váci strandolás) mind mind a gyermekek élményeit gazdagították. A kalandparkot igaz, „elmosta az eső”, de a táborúzó és a „ki mit tud?” mindenkit kárpótol.

A tábor vezetője és szolgálói „mint Krisztus katonái” cselekedtek az „Istennek akarátját lélekből, jó akaratú, mint akik Úrnak szolgálnak és nem embereknek” (Ef 6, 6b-7).

SOLIDEO GLORIA - Egyedül Istené a dicsőség, hogy őrzött bennünket és épségben hazaérkezhettünk, lélekben gazdagodva, bízva, hogy „... az sem számít aki ültet, az sem aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja” (1Kor 3,8).

Benedek Julianna

Esti mese

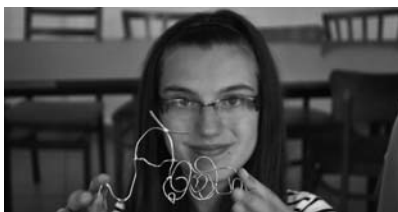
A közönség

Amikor az ember fejére nőnek a gyerekek
– Czák Nóri Malmos Attilával

Reggeli áhítaton

– Kérlek, mutasd be magad, honnan jöttél, hogyan értesültél a gyermektáborunkról?

– Bara Ágota vagyok, tizennégy éves múltam, és a Partiumból, Zilahról jöttem. Ebből már sokan kitalálhatják, hogy a zilahi református gyülekezet kórusának jóvoltából lehetek közöttetek. Egy kórustalálkozón barátkoztam össze Takács Lillával, aki meghívott a szokolyai táborba. Mivel elég jók voltak a tanulmányi eredményeim, a szüleim elengedtek. Nagy öröm számomra, hogy itt lehetek, nagyon jól érzem magam.

– Feltűnt, hogy milyen jó a kézügyességed.

– Kedvenc hobbitom a kézművesség, különösen a gyöngyfüzés. Szabadidőmben zenélek, nagyon sze-

EGY TÁBOROZÓ ZILÁHRÓL

Az idei gyermektáborban feltűnt egy mindig mosolygó, vidám lány, akit mi nem ismertünk, de aki közvetlenségével, kedvességével percek alatt belopta magát a szívünkbe, és akiről kiderült, hogy a határon túlról érkezett.

retek zongorázni, de persze énekelni is.

– Mesélj a családról! A szüleidnek mi a foglalkozása, van-e testvéred?

– A szüleim pedagógusok, apu matematikatanár, anyu vallástanár. Teljesen átlagos a családi helyzetünk, a szüleimmel együtt egy emeletes kertés házban élünk Zilahon. Egy testvérem van, Zsigmondnak hívják, nagyon szeret legózni. Ő is zongorázik, akárcsak én. Nagyon klassz srác.

– Látom, néhány nap alatt megtanultad az itteni szlenget.

– Itt sok különös szót hallottam, amiket otthon nem használunk, de nagyon aranyosak. Sose hallottam még ilyen szavakat, hogy rizibizi, frufu, homár, cucu...

– Milyennek találtad a táborozó gyerekeket és az őket kísérő felnőtteket?

– A gyerekek nagyon cukik voltak és a kísérők is szuper kedvesek. Sok barátot szereztem, akikkel majd tarthatom a kapcsolatot a tábor után is a Facebookon. Nagy élmény nekem, hogy találkozhattam veletek.

– Mi volt eddig a legjobb élményed a táborban?

– A kalandparkot nagyon izgalmasnak találtam, mert még soha nem voltam ilyen helyen, és mert olyan nagyon magasan voltunk a föld felett. Nem vette el a kedvem az eső, hogy esett az eső, inkább még emlékezetesebbé tette a „kalandot”.

– Jövőre, veled, ugyanitt?

– Mindenképpen. Szeretném magammal hozni Zsigát is, hogy ő is megismerjen benneteket.

Puskás Krisztina

KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK
Hauber Alajosné
sz. Szölgvény Piroska

„Ki milyen lelki ajándékot kapott,
úgy szolgáljatok azzal egymásnak,
mint Isten sokféle kegyelmének
jó sáfárai” (1Pt 4,10)

AZ ÚR CSODÁSAN MŰKÖDIK

Egyszer, nagyon régen, Kulin Imre szeretett volna velem interjút készíteni a Képes Újságba. Kérdeztem tőle, hogy miért? Azt felelte, azért, hogy megmutassa, vannak még mosolygós közértesek. De nagyon szégyenlős voltam, nem álltam kötélnek. Igazából nem szeretek magamról beszélni, mert úgy érzem, hogy átlagos, hétköznapi ember vagyok. Nem is értem, miért esett rám a választás, hogy a gyülekezeti újságban meséljem el az életemet, beszéljek a szolgálatomról. De ha már így esett és ezt is szolgálatnak tekinthetem, szívesen teszek eleget a kérésnek.

Édesanyám, Tolnay Piroska nagyszüleit még S. Kováts Dániel pomázi református lelkipásztor ismertette össze egymással. Dédapám, Tiszovszky Lajos így talált magának feleséget Kecskemét környékéről. Amikor első felesége, Kolossy Hermin 1901-ben meghalt, utána a húgát, Kolossy Idát vette feleségül. Édesanyám legfiatalabb nagynénje, Tímár Gyuláné Etelka néni – akié ez a házrész is volt, amelyben mi most lakunk – dédnagyapám második házasságából született. Anyai ágon tehát reformátusok a felmenőim. A római katolikus apai ágon nem is-

resztszülők közé tartozott, aki komolyan vette az úr asztala mellett tett fogadalmát, mert amikor már a betegségem és a csalódott lelkem visszahozott Pomázra, mindig talált nekem egy-egy vigasztaló igét. Sokszor hívott telefonon is, hogy beolvasson egy igét, amit „nekem talált” a Szent-

iskolában nemcsak a Szentírás történeteivel foglalkoztunk, Györgyi néni ezt nagyon ötletesen kötötte össze különféle kézimunkák készítésével, így mindig le volt kötve a figyelmünk. A konfirmációs előkészítő tanfolyamot Demeter tiszteletes úr tartotta, nála konfirmáltam 1969-ben.

Az általános iskola elvégzése után kereskedelmi iskolába jelentkeztem, ahol szombatonként is volt gyakorlati oktatás (magyarán bolti eladóként kellett dolgoznunk), így a konfirmáció után már nem voltam az az állandóan a parókián sürgölődő kisgyerek, mint korábban, de azért igyekeztem részt venni az ifiben. Szűcs Ferenc tiszteletes úr kezdeményezésére alakult meg az első ifjúsági csoport, melyben én is részt vettem. Gyakran a Teológiáról hozott hallgatokat, akik részt vettek egy-egy ifjúsági alkalmon, és nagy élmény volt az is, amikor külföldiek jöttek hozzánk. Mivel azonban nekünk nyelvi nehézségeink voltak, a tiszteletes úr bevezette, hogy az ifjúsági bibliára után angol nyelvórát tart. Külföldi utat is szervezett az ifiseknek, egyszer például végigjárták Németországban a protestáns emlékhelyeket. Sajnos én nem lehettem közöttük, mert nem kaptam útlevelet.

írásban. Hallva ezeket az ígéket, csodálatosképp mindig találva éreztem magam.

A most Sashegyi Sándorról elnevezett iskolában végeztem az általános iskoláimat. Rendszeresen jártam a református templomba és a vasárnapi iskolába. Utóbbi Csákány István segédlelkész tartotta. Tulajdonképpen neki köszönhetem az igazi hitre térésemet, nagy hatással voltak rám igemagyarázatai. Kis idő múlva azonban elment, mert lelkésszé választották, de később is figyelemmel kísértem Pista „bácsi” pályáját, és milyen a sors, az ő lelkész fia és az én nagyobbik fiam, István, aki szintén Krisztusban él, egymás legjobb barátai lettek. Mindketten Érden laknak. Nagyon szerettem még Györgyi

életem teljesen más irányt vett azután, hogy elkerültem Pomázról. 1980-ban kötöttem házasságot férjemmel, aki tizenöt évvel idősebb nálam. Először Vámosmikolán laktunk, onnan jártunk be Pestre dolgozni, majd kaptunk egy tanácsi bérlakást Budapesten. Amikor a kisebbik fiam, Feri született, nem sokkal rá jelentkezett betegségem, amely azóta is meghatározza életemet. Reumatoid artritisz (vagy más néven: PCP) krónikus sokizületi gyulladós betegségben szenvedek. Úgy kezdődött, hogy megrándult a lábam és bedagadt. A férjemet kereste valaki, de éppen nem volt otthon, mire az illető megkérdezte, hogy miért sántítok. Kiderült, hogy reumatológus orvos, és ott helyben megvizsgált. Szinte azonnal megmondta, hogy mi a bajom. Beutalt az ORFI-ba. A kórházi vizsgálat megerősítette a reumatológus véleményét, és elkezdődött a kálváriám. Kezelések, műtétek sora. Annyira fáj a térdem, hogy nem tudtam lábra állni, csak ha begyógy-szereztem magam, így a munkahelyemet is fel kellett adnom, mert a KÖZÉRT irodáján nem tudtak olyan munkát adni, amit a megválto-

merem a származási helyünket. Nagypám Ráckevén van eltemetve, de Pomázon laktak, mert édesapám, Szölgvény József és az öccse is itt születtek. Ahogy jómagam is, 1954-ben. Demeter József tiszteletes úr keresztelt, Kalmár Ili (Demeter Miklósné) szülei voltak a keresztszüleim. Keresztanyám, Kalmár Imréné, Lujzi néni azon ke-

nénit is, Demeter József tiszteletes úr második feleségét, aki a Pista bácsi utáni időkben tartotta a vasárnap délutáni gyermek-alkalmakat. Demeter tiszteletes úr igen nehéz időszakban végezte a pásztori szolgálatot, talán emiatt is voltak olyan szomorúak a szemei. Györgyi néni segített neki a szolgálatban, ő volt a hitoktatónk. A vasárnapi

zott körülmények mellett is végezni tudtam volna.

Amikor a férjem szülei egymást követő rövid időn belül meghaltak, 1990-ben Szobra költöztünk, ahol egy szabályos kis gazdaság várt bennünket, háziállatokkal, földdel, kerttel, gyümölcsösrel. Férjem itt kezdett gazdálkodni. Bár a betegségem semmit nem javult, a férjem elvárta tőlem, hogy úgy dolgozzam a családi gazdaságban, mintha a gazdaszonya volnék. Addig csak a lábam fájt, most már a kezeim is, még kenyeret vágni sem tudtam. Mégis csodálkoztak a szomszédok, hogy ennek ellenére soha nem a kiskapuban üldögélek, hanem mindig munka közben találhatnak, mert valahogy összeszedtem magam és „visszafájtam” magamnak, hogy elvégezzem a feladatomban. De nem volt érte köszönet. Őt munka után várta a szobi „Ne tovább!”, amit soha nem mulasztott el meglátogatni, ha meg-szomjazott. Bármelyik cimborára előbbre való volt, mint a beteg feleség. Egyedül éreztem magam, nem volt senki, akinek elpanaszolhattam volna gondomat, fájdalmamat. Jézus Krisztus és az ő igéje voltak igazai társaim, a Bibliából merítettem erőt, hogy a következő napot is kibírjam.

A napok így teltek, egyik a másik után. Fag-gattam az Isten, mit keresek én itt, mi dolgom nekem Szobon? Egyre nehezebben viseltem betegségemet is, gyógyszerek nélkül elviselhetetlen volt a fájdalom, és egyre nehezebbé vált a lelkem is. Tele voltam keserűséggel. De terhemen Isten nem könnyített, sőt, előbb egy mellhártyagyulladás, alig gyógyultan pedig egy hashártyagyulladásal meg-tetézte, minek következtében a vakbelemet is ki kellett operálni. Az orvos szerint alig két órán múlt az életem. Ez a mondat felismerésként hasított belém: nekem új életre van szükségem, haza kell mennem - Pomázra. Ott van az én helyem. Így fordult, hogy 1994 elején hazaköltöztem édesanyámhoz. Augusztusban még várt rám egy mandulaműtét, de mivel vérszegény voltam, hónapokig készítették fel a mű-tetre, minden nap injekciókat adtak be, ami miatt be-

kellett költözni a kórházba. Műtét közben aztán letört a fogam, ami újabb „elfoglaltságot” adott erre az évre, a szokásos felülvizsgálatokon kívül. A 40. születésnapomat abban az örömben töltöttem decemberben, hogy szabadlábban vagyok, és nem éppen valamelyik kórházi osztály vendégszeretét élvezem.

Még ebben az évben leszálalékolta, és meg-kezdődött pomázi életem. Nem váltunk el, de fér-jemtől azóta is külön élek. Állíthatom, hogy – bár nem javult az egészségi állapotom, 2005-ben még protézist is beültettek – amióta újból itt élek, olyan lelki nyugalom békéjét élem meg, hogy minden nap öröm a számomra. Isten csodálatos kegyelméből lábra tudtam állni. Budakalászon elvégeztem a fel-nőttek gimnáziumát, leérettségiztem, kiegyensúlyo-zott, mondhatom, boldog ember lettem. Vissza-tértem a régi „kerékvágásba”, a vasárnapi isten-tiszteletek újból életem részévé váltak. Előbb még ritkábban (mert még mindig lekötött a betegségem, meg annak tudata), majd egyre gyakrabban kezdtem a gyülekezetbe járni. És milyen érdekes dolog: minél

inkább fordultam Isten felé, minél erősebbé vált a vele való közösségem, annál erőlenebbé vált ben-nem a betegségtudatom. Az Úr csodásan működik: a betegségemtől ugyan nem szabadított meg, de ön-magamtól igen. Minél kevesebbet foglalkozom ma-gammal, a betegséggemmel, annál inkább képes va-gyok felismerni, mi az Úr szándéka velem, milyen feladatra rendelt engem ebben az állapotomban. Hiszem, hogy minden embernek van feladata, így nekem is, csak eddig nem értettem, mit kell tennem: Isten tervét megismerni és megvalósítani helyezett ide vissza engem, az elcsatangolt bárányt, hogy szol-gáló gyermeke legyek.

Bármilyen szolgálatot, mi testi erőmtől kitelik, elvégzek. Ha kell, takarítok, vagy vigyázok a tisz-teletes úrék gyermekeire, szabadságuk alatt etetem a halakat, locsolom a kertet, vagy könyveket árulok az iratterjesztésben Enikő távollétében. Ha kerítés-festés a feladat vagy ablaktisztítás, rám számíthat-nak. Ha szeretetvendégséget vagy lelkészalkalmazót tartanak a gyülekezeti házban, segíték teríteni, fel-szolgálni, leszedni. Ha a pomázi egyházközösséget kell képviselni más gyülekezeteknél különféle al-kalmakkor, helyet kérek az autóban. Ha biblia-kiál-lítást szervezünk, és örködni kell, én őrt állok. Ha virágot kell venni hamar, engem lehet „ugraszteni”. Ezenkívül ha köszöntő levelet kell írni, gépelni, ha bármit sok példányban be kell borítékolni, Píró kéznél van.

A pomázi református gyülekezetben megtalál-tam a helyem, olyan testvérek között vagyok, akik szeretnek, becsülnék. A családommal is rendeződtek a dolgok. Nagyon jó érzés látni, hogy a fiaim az én utamat követik, Pisti fiam pedig mindkét unokámat református hitben neveli. A gyülekezetben szolgálva Jézus Krisztust szolgálom. Szolgálom egészségben, betegségben, örömben és bánatban, szóval és gon-dolattal, tettel és énekszóval. Isten kegyelmének jó sáfaraként.

Lejegyezte: Puskás Attila

NÁLUNK KERESZTELTÉK

Demeter Patrik

Isten népéhez tartozik.

„Az igaznak gyümölcse életnek fája; és lelkeket nyer meg a bölcs.”
(Péld 11, 30)

SOÓS LÁSZLÓ KÖSZÖNTÉSE 2012. július 1.

A Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán 2012. július 1-jén tartott tanévzáró ünnepségen köszöntötték a budapesti Teológián 65 évvel ezelőtt végzett Soós Laci bácsit, aki ez alkalomból vasdiplomát vehetett át.

(A diploma megszerzésének 50. évfordulóján arany-, a 60. évfordulóján gyémánt-, a 70. évfordulóján rubindiplomát adnak át, a 65 évvel ezelőtt diplomát szerzett egykori hallgatóit pedig vasdiplomával köszönti az egyetem.)

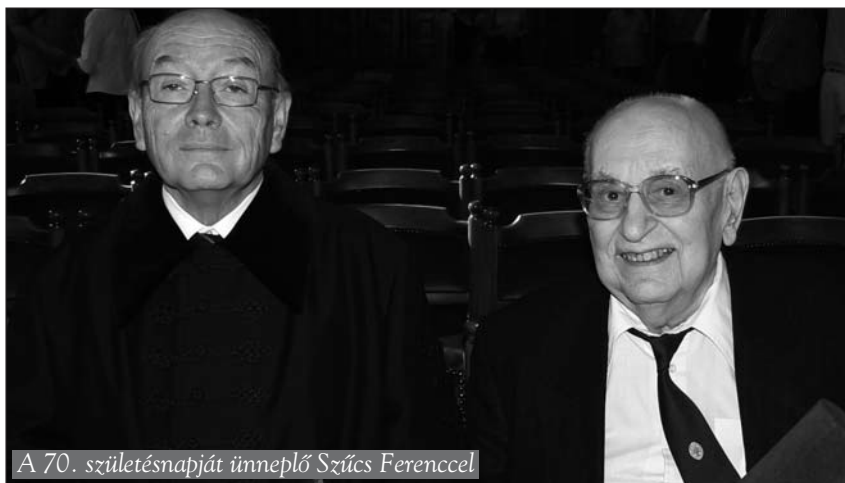
A díszdiploma átvétele alkalmából egész gyülekezetünk és valamennyi tisztelője nevében ezúton is köszöntjük Laci bácsit, és jó egészséget kívánunk további munkájához Krisztus szolgálatában.

A díszdiplomát Dr. Zsengellér József dékán adta át, jobbra Balla Péter az egyetem rektora

Az aranydiplomát átvevő Cseri Kálmánnal

A 70. születésnapját ünneplő Szűcs Ferencel

DR. SZÚCS FERENC 70 éves

A Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának tanévzáró ünnepségén az egyetem vezetése külön köszöntötte az idén 70. születésnapját ünneplő prof. Dr. Szűcs Ferencet, gyülekezetünk egykori lelkipásztorát. A Teológia idén nyugdíjba vonuló professor emeritusát Dr. Zsengellér József dékán a megbecsülés jeleként a „KÖSZÖNET” című emlékkönyvvel ajándékozta meg, a tanévzáró közönsége pedig hosszantartó nagy tapssal fejezte ki köszönetét a fáradhatatlan tanítónak, a magyar református teológia meghatározó személyiségének.

Mi is hálás szívvel emlékezünk volt lelkipásztorunk munkálkodására, amellyel gyülekezetünkben is mindenkor Isten ajándékait közvetítette. Szeretettel gratulálunk, és Isten áldását kérjük életére, további szolgálataira, családjára.

RÉGI HISTÓRIÁK

Az egyházközség irattárából

Múlt századi alapítványok

A „fontos” iratok dossziéját lapozgatva alapítványi formában tett huszadik század eleji pénzadományokra bukkanhatunk. Az alapítók reménye szerint a törzstőke kamatai hosszú időn keresztül szolgálhatták volna az örökhagyók által megjelölt célt. Nem gondolhatták, hogy ezeket a bankbetéteket néhány esztendő múlva elértékteleníti a világegést követő nagy gazdasági válság. Ennek dacára az alapítók kriptái – mint örökidőkre szóló sírhely-megváltások – ma is háborítatlanok. Leszármazottak híján a nevek nem sokat mondanak a ma emberének, bár hajdan nevezetes tagjai voltak a helyi társadalomnak. A régi írások legalábbis erről tanúskodnak.

Almási Balogh Albin és családja
sírgondozási alapítványa

(Almási Balogh Albin: 1846-1915; felesége, Király Jolán: 1852-1879; gyermekei, Irén: 1876-1891; Zoltán: 1875-1925; Eta: 1878-1940.)

Az alapító levél 1913. május 16-án kelt: „Wattay Gusztáv barátommal történeti megbeszélésünk folytán ezennel kijelentem, hogy ... halálom esetén kötelezem örökösöimet, hogy hat hónap alatt 1000 azaz egyezer koronát a pomázi református egyház pénztárába fizessenek... Évi 20 korona kamat a családi temetkezési hely jó karbantartására szolgáljon, a többi kamatjövedelem az egyház céljaira fordíttassék. A törzstőke másra nem fordítható. A sírt gondozó személynek évi 10 korona legyen a bére.” Az alapító levél Wattay Gusztáv kézírása, akivel felesége révén sógor-ságban volt.

Almási Balogh Albin felesége révén kötődött Pomázhoz, ő maga nem élt itt. Fiatalon elhunyt felesége – Mares Hermína és Király László leánya – Pomázon volt eltemetve, kinek korai halálával három apró gyermek jutott árvaságra. A gyermekeket Pomázon nevelték a nagyszülők. Almási Balogh Albin személye a kőbányai református egyházközséghez kapcsolódik szorosán, mint az ottani társadalom jelentős tagja: Kőbánya rendőrkapitánya volt. Jelentős szerepet vállalt a kőbányai református egyházközség alapításában. Kezdetben átengedte házáat a gyülekezetnek, abban tartották az istentiszteleteket, amíg a templomuk fel nem épült 1900-ban. Ez a ház az Állomás utca 6. szám alatt ma is áll. A templom építését is jelentős ado-

mányokkal támogatta (szószék, padozat egy része). Családi címere és nevének kezdőbetűi a szószéken meg vannak örökítve.

Érdekes szót ejteni az almási Balogh családról általában is. Ennek a családnak legjelentősebb tagja a reformkor híres orvosa, almási Balogh Pál, Kossuth és Széchenyi István háziorvosa, a homeopathia hazai atyja, nyelvújító, polihisztor, a Magyar Tudományos Akadémia hazai nagykövete, közéleti ember. Huszonegy éven át volt Széchenyi háziorvosa, a betegét a döblingi elmegyógyintézet kapujáig kísérte. Sajtóban megjelent írásaival cáfolta Széchenyi betegségével kapcsolatos intrikákat. Maga a család fertőalmási (erre utal az almási előnév). Puritán értelmiségi szellemű református papi-tanítói familia.

Felmerül a kérdés, hogy lehetett-e Balogh Albin Balogh Pállal rokonságban? Több jel mutat arra, hogy igen, de a rokonsági fokot nem sikerült kideríteni, mivel Balogh Albin apjának keresztnévét nem ismerjük, bár Balogh Pál Tihámér nevű fiának, a színműírónak írói álneve az Albin volt, de sem foglalkozásuk, sem születési évük nem azonos. Két dolog egyezik: az előnév (sírkövére „alsó és felső fertős almási” van felvéve), továbbá a szellemisége, a mélyen vallásos meggyőződése, ami őt megpróbáltatásai közepette sem távolította el hitétől, sőt adományaival minden

Almási Balogh Albin.

Almási Balogh Albin képe a Vasárnapi Ujság 1896. augusztus 23-i számában

Schlachta Adolf a Teleki birtok „jóság-kormányzója”, azaz igazgatója volt. A jóság-kormányzói lakás a kastély közvetlen szomszédságában, a Templom téren ma is áll.

Röck Géza Alapítványa

Előzménye: néhai Röck Géza alapítványa özvegy Csapó Lórándné kívánságára 1916. február 26-án kelt felosztási tervezet szerint került át a református egyházközséghez.

Tárgya: 1000 korona tőke és 1911. október 28-ig visszamenőleges kamatokkal együtt összesen 1207 korona és 52 fillér.

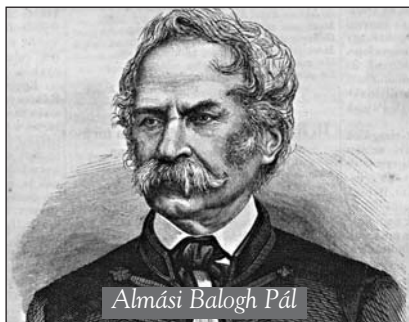
Célja: „...fenti összeg kamatait minden iskolai évben egy vagy két protestáns vallású jó magaviseletű, szegény sorsú jó tanuló jutalmazására szolgáljon.”

Röck Gézáról – az alapítvány névadójáról – nincsen adat az egyházközség eddigi megismert irataiban. Így az sem világos, hogy özvegy Csapó Lórándné – a volt szolgabíró özvegyét – Röck Gézához milyen kapcsolat fűzte.

Könczöl Dánielné

Almási Balogh Albin sírja a pomázi református temetőben

Almási Balogh Pál

erejét latbavetve igyekezett szolgálni egyházának közösségét. (Forrás: Nagy Károly – dr. Almási Balogh Pál életrajza (1794-1867). Nagybarca Ózd. 1992 – és Pap Vilmos teológiai professzor.)

Schlachta Adolf Alapítványa

Schlachta Adolf és neje, született báró Schluga Natália alapítványának összege 1000 korona, melynek kamatai az egyházközség „közszükségeire fordítandók”. Schlachta Adolf özvegye ezzel kívánta pótolni a férje halálával kieső egyházadót. „Fogadják szívesen és tartsák tiszteltben jó férjem emléké!” Kelt: 1910 decemberében.

ISKOLAKEZDÉSRE

TEMPLOM ÉS ISKOLA

Ti nem akartok semmi rosszat,
Isten a tanítók reá.
De nincsen, aki köztetek,
É szent harcot ne állaná.
Ehhez Isten mindannyitoknak
Viláthatatlan jogot ad:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Ti megbecsültök minden rendet,
Melyen a béke alapul.
De ne halljátok soha többé
Isten igéjét magyarul?!
S gyermekeitek az iskolában
Ne hallja szülője szavát?!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

E templom s iskola között
Eutkostam én is egykoron,
S hűtöttem a templom falán
Kigyulladt gyermek-homlokomb.
Azóta hányszor éltem át ott
Lelkem zsenge lavasz-horát!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

A koldusnak, a páriának,
A jöttmentnek is van joga
Istenéhez apái módján
És nyelvén szóhászkodnia.
Csak nektek ajánlgatják templomul
Az útszélét s az égbolt sátorát?
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Kicsi fehér templomotokba
Most minden erők tömörülnek.
Kicsi fehér templom-padokba
A holtak is mellétek ülnek.
A nagyapáink, nagyanyáink,
Szemükbe biztatás vagy vád:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

1925

Reményik Sándor

KALOTASZEGI REFORMÁTUS TEMPLOMOK

A magyarvalkői templom

Istentisztelet Magyarvalkón

A kőrösfői templom orgonája

A farnasi harangláb

A magyargyerőmonostori templom

Pihen a palást

Farnasi templombelső

Kalotadámos temploma

Kalotadámosi templombelső / fotók: Puskás Attila

125 ÉVE SZÜLETETT PACZOLAY PÉTER

125 éve, 1887. szeptember 1-jén született gyülekezetünk egykori lelkipásztora, Paczoly Péter. Emlékezve rá az alábbi képet közöljük, melyet Tolnay Piroska nénitől kaptunk, és amely a 40-es évek elején készült lelkésztársak és a gyülekezet társaságában egy ünnepi istentisztelet után. Paczoly Péter lelkipásztor a lépcsőn állva, középen látható.

NAPLÓ

Alkalmaink voltak:

2012. június 2. – Presbiteri családok kerti bográcslós a parókia udvarán.
 2012. június 3. – A Psalmus Kórus évadzáró koncertje 17 órától a pomázi templomban.
 2012. június 12. – Kisköri lelkipásztori alkalom Pomázon.
 2012. június 16. – Az ifisek kirándulása a Holdvilág-árokba (éjszakai túra).
 2012. június 17. – Presbiteri gyűlés.
 2012. július 9-15. – Gyermektábor Szokolán.
 2012. augusztus 13-18. – Ifjúsági tábor Zamárdiban.
 2012. augusztus 21-24. – Gyermek napközis tábor a pomázi gyülekezeti házban.

Tervezett alkalmaink:

2012. augusztus 26. – „Papkerti hangverseny” a parókia kertjében, Tímár Sára Junior Prima díjas népdalénekes fellépésével.
 2012. szeptember 16. – A debreceni Kántus Kórus szolgálata a pomázi templomban, Berkesi Sándor karnagy vezényletével.

Keresztelő:

2012. május 28. – Németh Lilla; Panyik Máté.
 2012. június 10. – Ranga Emília.
 2012. június 17. – Demeter Patrik.
 2012. július 8. – Zádori Bence.
 2012. július 15. – Kiss Eszter, Rucz Kamilla, Juhász Dorottya (felnőtt).
 2012. július 22. – Katona Vivien.
 2012. augusztus 12. – Csala Kata, Faddi Domonkos.

Konfirmáció:

2012. július 15. – Juhász Dorottya (felnőtt).

Halálozás, temetések:

– 2012. június 4-én elhunyt Gaál Sándor (†43) testvérünk, temetése 2012. június 12-én volt a pomázi református temetőben.
 – 2012. június 4-én elhunyt Kardos Sándor (†58) testvérünk, temetése 2012. június 22-én volt a budakalászi Csalogány utcai temetőben.
 – 2012. június 12-én elhunyt Pintér Imréné (†74) testvérünk, temetése 2012. június 21-én volt a pomázi római katolikus öregtemetőben.
 – 2012. június 13-án elhunyt Vég Sándorné (†90) testvérünk, temetése 2012. június 20-án volt a pomázi református temetőben.
 – 2012. június 14-én elhunyt Suhai Mihályné (†71) testvérünk, a megemlékezés 2012. július 31-én volt a pomázi református templomban.
 – 2012. június 15-én elhunyt Horváth Gyula (†59) testvérünk, temetése 2012. június 19-én volt a pomázi református temetőben.
 – 2012. június 20-án elhunyt Asztai Csabáné sz. Abaffy Katalin (†65) testvérünk, kórusunk kamagya, temetése 2012. június 29-én volt a pomázi református temetőben.
 – 2012. június 20-án elhunyt Koltai Péter (†63) testvérünk, temetése 2012. június 28-án volt a csobánkai református temetőben.
 – 2012. június 20-án elhunyt Nagy Imre Csaba (†58) testvérünk, temetése 2012. június 27-én volt a pomázi református temetőben.
 – 2012. július 23-án elhunyt Bartha Sándor (†75) testvérünk, temetése 2012. augusztus 8-án volt a pomázi református temetőben.
 – 2012. augusztus 2-án elhunyt Suták Sándor (†71) testvérünk, temetése 2012. augusztus 10-én volt a pomázi református temetőben.

Gyülekezetünk rendszeres alkalmai

Hétfő:

9,30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén)
 17,00 imaóra (páratlan heteken)
 Pomázon

Péntek:

19,00 ifjúsági bibliaóra Pomázon
 Vasárnap:

18,00 énekkari próba Pomázon
 Kedd:
 18,00 kékkereszt alkalom Pomázon
 18,00 bibliaóra Csobánkán

9,00 istentisztelet Csobánkán az imaházban
 9,00 gyermek istentisztelet Csobánkán az imaházban

Szerda:

18,00 bibliaóra Pomázon
 Csütörtök:

10,30 istentisztelet Pomázon a templomban
 10,30 gyermek istentisztelet Pomázon a gyülekezeti házban

18,00 imaóra (páratlan heteken)
 Csobánkán

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan október 28-án, vasárnap jelenik meg.

Kérjük a kedves testvéreket, írják meg lapunkkal, illetve a lapunkban megjelent írásokkal kapcsolatos véleményüket, legyen az támogató vagy éppen kritikus hangvételű. Várjuk hozzászólásaikat, javaslataikat, akár a lapunkkal, akár a gyülekezetünkkel kapcsolatban.

Erősítsük együtt gyülekezeti életünket és Istenbe vetett hitünket!

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: <http://www.parokia.hu/lap/pomaz-csobankai-reformatus-tarsegyhazkozseg>

Gyülekezetünk számlaszámjai: Pomáz: 10918001-00000034-47170002

Csobánka: 10918001-00000034-47170019

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila (e-mail: drpuskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com;

Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, ingyenes terjesztésben.